

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Ústav pedagogiky a sociálních studií

Bakalářská práce

Aneta Bartošová

Motivace pěstounů k přijetí dítěte do náhradní
rodinné péče

Olomouc 2017

Vedoucí práce: Mgr. Pavla Andrysová, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Motivace pěstounů k přijetí dítěte do náhradní rodinné péče“ vypracovala samostatně a že jsem všechny použité zdroje uvedla v seznamu literatury.

V Olomouci dne 12. 4. 2017

.....

Aneta Bartošová

Poděkování

Děkuji vedoucí bakalářské práce Mgr. Pavle Andrysové, Ph.D. za odbornou pomoc a cenné rady při zpracování mé bakalářské práce. Dále děkuji sociálním pracovnícům Magistrátu města Zlína, že mi poskytly kontakty na pěstounské rodiny ve Zlínském kraji, a také pěstounským rodinám samotným, bez kterých by se moje bakalářská práce nedala realizovat.

OBSAH

ÚVOD	6
TEORETICKÁ ČÁST	7
1 Náhradní rodinná péče	8
1.1 Osvojení nezletilého	9
1.2 Pěstounská péče	10
1.2.1 Osoba pěstouna	11
1.3 Pěstounská péče na přechodnou dobu	12
1.4 Poručenství	13
1.5 Svěření do péče jiné fyzické osoby	13
2 Motivace pěstounů	15
2.1 Druhy motivů	15
2.1.1 Motivace k pěstounské péči	17
2.2 Teorie uspokojování potřeb	18
2.2.1 Potřeby rodičů	19
2.2.2 Psychické potřeby dětí	19
3 Zprostředkování pěstounské péče	22
3.1 Posuzování žadatelů o zprostředkování PP obecním úřadem obce s rozšířenou působností	23
3.2 Posuzování žadatelů o zprostředkování PP krajským úřadem	24
3.2.1 Odborné posuzování	24
3.3 Příprava zájemců o přijetí dítěte do PP	25
3.3.1 Tematické okruhy a formy příprav	26
3.3.2 PRIDE v systému NRP	26
EMPIRICKÁ ČÁST	28
4 Design výzkumu	29

5	Analýza výsledků výzkumu.....	32
5.1	Interpretace výsledků	37
6	Diskuze	42
	Závěr	48
	Zdroje.....	50

ÚVOD

Pěstounská péče je v České republice hodně diskutovaným tématem, jelikož má vláda tendenci rozšiřovat řady pěstounů, a tím zmenšovat počet dětí umístěných v zařízeních ústavního typu. Pěstounů ale stále dostatek není a děti v dětských domovech neubývá. Proto vyvstává otázka, proč to tak je. Je nedostatečná motivace pěstounů důvodem, proč děti v dětských domovech neubývá? Ve státní sféře se neustále hovoří o tom, jaké kampaně pro zájemce o náhradní rodinnou péči dělat, aby jich bylo více a děti tak měly možnost být přiřazeny k zájemci, který by pro ně byl tím nejvhodnějším, avšak žádná osvěta mezi veřejnost dosud nepronikla. O všem se pouze mluví, ale téměř žádný veřejný činitel nedělá podnětné kroky k tomu, aby se mezi veřejnost povědomí o možnosti přijmout dítě do náhradní rodinné péče rozšířilo. Je třeba lidem vysvětlit, proč je důležité, aby děti vyrůstaly v běžných rodinách, a ne v zařízeních ústavního typu. Děti jsou budoucnost každého národa, a tak by k tomu měla i celá společnost přistupovat.

Ke zpracování tématu bakalářské práce mě vedla nepřímá osobní zkušenost s pěstounskou péčí, jelikož jsem sama vyrůstala několik let v dětském domově, ze kterého jsem odešla k náhradní rodině. Zajímalo mě tedy, za jakých okolností a z jakých důvodů se žadatelé o pěstounskou péči rozhodují přijmout dítě do náhradní rodinné péče. Hlavním cílem mé bakalářské práce bylo zjistit, jaké pohnutky vedou žadatele o pěstounskou péči k přijetí dětí do náhradní rodinné péče a jak pěstouni k náhradnímu rodičovství přistupují.

V práci jsem se v rámci teoretické části zaměřila na základní formy náhradní rodinné péče, kde jsem v rámci pěstounské péče, jež je jednou z forem náhradní rodinné péče, charakterizovala osobnost pěstouna, jelikož se pěstoun v době přijetí dítěte stává pro dítě nejdůležitějším člověkem v jeho životě. Dále jsem se zaměřila na motivaci pěstounů k přijetí dítěte do náhradní rodinné péče a na proces zprostředkování pěstounské péče. V rámci empirické části jsem se formou kvalitativních rozhovorů snažila zjistit, jaké faktory vedou žadatele k přijetí dětí do náhradní rodinné péče, co žadatele na počátku procesu přijetí dítěte ovlivnilo, jak k celé věci přistupovali, a také mě zajímaly rady zkušených pěstounů novým zájemcům o pěstounskou péči, tedy to, jaká doporučení by stávající pěstouni poskytli stávajícím zájemcům, aby se neobávali přijmout dítě do náhradní rodinné péče.

„Nikdo není zbytečný na tomto světě, kdo ulehčuje břemeno jiným.“

Charles Dickens

TEORETICKÁ ČÁST

1 NÁHRADNÍ RODINNÁ PÉČE

První kapitola, jež nese název „Náhradní rodinná péče“, se zabývá formami náhradní rodinné péče. Cílem kapitoly je vymezit základní formy náhradní rodinné péče a říct si o nich všechny podstatné informace. Mezi formy náhradní rodinné péče se řadí osvojení nezletilého, pěstounská péče, pěstounská péče na přechodnou dobu, poručenství s péčí a svěřením do péče jiné osoby než rodičů. Jelikož se však bakalářská práce zabývá především jen jednou z forem náhradní rodinné péče, a to pěstounstvím, bude v podkapitole s názvem „Pěstounská péče“ tato forma náhradní rodinné péče rozvedena podrobněji. Součástí podkapitoly bude rovněž vymezení role osobnosti pěstouna.

Náhradní rodinná péče (NRP) tvoří jednu z institucí náhradní výchovné péče. V případě potřeby zabezpečení ochrany nezletilého dítěte je tato problematika řešena státním orgánem sociálně-právní ochrany dětí (Sychrová, 2015, s. 8). V odborné literatuře je NRP formulována několika způsoby. Klimeš (2002, s. 4) uvádí tuto definici: „*Náhradní rodinná péče je souhrnné označení pro všechny druhy nekolektivní péče o děti, o které se z nejrůznějších důvodů nemohou starat biologičtí rodiče.*“ V jiném zdroji je NRP formulována jako „... *forma péče o děti, kdy je dítě vychováváno „náhradními“ rodiči v prostředí, které se nejvíce podobá životu v přirozené rodině*“ (Bubleová, Kovařík in Matějček, 1999, s. 31). Základní formy NRP byly v České republice (ČR) vytvořeny v několika posledních letech a jejich činnost je řádně zabezpečena. Umisťovány jsou do ní děti, u kterých je evidentní, že u své biologické rodiny žít v moment, kdy jsou rodičům odebírány, nemohou (Dunovský a kol., 1999, s. 227).

Náhradní péče zahrnuje dvojí možnost umístění dítěte mimo jeho biologickou rodinu. Buď jde o umístění dítěte do NRP, anebo o umístění dítěte do ústavní péče. Vše musí být nařízeno soudně. Přednost má vždy NRP před ústavním zařízením. Tento fakt musí soud plně respektovat (Sychrová, 2015, s. 8). Dříve se preferovalo umisťovat děti do ústavních zařízení daleko více, dnes je pohled na tuto problematiku zcela obrácený. Přednost před ústavní výchovou má umisťování dětí do jedné z forem NRP. Všechny formy NRP jsou definovány v novém občanském zákoníku č. 89/2012 Sb., jenž vešel v platnost 1. 1. 2014 (Sychrová, 2015, s. 9). Tímto datem se rovněž zrušil zákon o rodině (Novotný, Ivičičová, Syrůčková a kol., 2014, s. 13), ve kterém byla NRP vymezena dříve. Další informace poté upravuje zákon o sociálně-právní ochraně dětí č. 359/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů (Sychrová, 2015, s. 9).

1.1 Osvojení nezletilého

Osvojení neboli adopce je jedním z institutů NRP. Občanský zákoník č. 89/2012 Sb. vymezuje osvojení od § 794 až po § 845. „*Nemůže-li dítě vyrůstat ve své původní rodině, má právo, aby mu byla zajištěna výchova náhradní.*“ (Bubleová, Vávrová, Vyskočil a kol., 2014, s. 6). Pojem osvojení znamená přijetí cizího dítěte za vlastní. V momentě, kdy se tak stane, vzniká mezi osvojitelem a osvojeným dítětem totožný vztah jako mezi rodičem a jeho biologickým dítětem. Právně tak zcela zaniká vztah mezi původní rodinou a vytvoří se plně nové vztahy s osvojiteli. Osvojené dítě se tímto úkonem stává příbuzným rodičů a od toho se odvíjí i všechny právní následky, které samotná příbuznost nese (Sychrová, 2015, s. 9). Děti mají právo na společný život s vlastními rodiči, tedy nebyť od rodičů proti jejich zájmu odloučené, pokud odloučení není v zájmu dítěte. Při přijímání dítěte do NRP nerozhodují potřeby potenciálních adoptivních rodičů, ale zásada ochrany zájmů dítěte. K této zásadě se ČR zavázala Úmluvou o právech dítěte z roku 1989, která je publikována pod č. 104/1991 Sb. a je rovněž označována jako „Magna charta“ na ochranu práv dítěte (Novotný, Ivičičová, Syrůčková a kol., 2014, s. 111).

Rozhodnutím soudu o osvojení dítěte se osvojitelé zapisují do matriky jako rodiče. V rodném listu dítěte jsou rovněž uvedena jména osvojitelů. Právně je osvojení začleněno do kategorie „příbuzenství“ a nikoli do „jiných forem péče o dítě“. Tradičně je však osvojení chápáno jako jedna z forem NRP. V rámci osvojení nejde jen o zajištění péče o dítě, ale oproti jiným formám NRP má osvojení dítěte zcela zásadní dopad na status zúčastněných osob (Novotný, Ivičičová, Syrůčková a kol., 2014, s. 112). Mezi osvojitelem a osvojencem je stanoven přiměřený věkový rozdíl, a to 16 let. Osvojitel musí být zletilou a svéprávnou osobou. Jelikož má každý rodič za své dítě rodičovskou odpovědnost, je k osvojení nutný souhlas biologických rodičů. Otec tak může učinit ihned po narození dítěte, matka až po šestinedělí. Navíc musí být provedeno osobní prohlášení vůči soudu, že rodiče dávají své dítě do adopce (Sychrová, 2015, s. 10).

Dítě si mohou osvojit manželé, jeden z manželů, anebo jednotlivec. Na základě několika kategorií hodnotí soud vzájemnou vhodnost osvojitelů. V rámci tzv. předadopční péče pobývá dítě šest měsíců před soudním rozhodnutím u osvojitelů, aby se zjistilo, zda se mezi osvojiteli a dítětem vytváří vztahy, jež jsou smyslem osvojení. Osvojení lze rovněž zrušit. Zrušení osvojení je možné provést jen ze zcela závažných důvodů. Pokud se tak stane, obnoví se opět příbuzenské vztahy s rodinou biologickou (Sychrová, 2015, s. 10).

Majetková práva, která vznikla osvojení před zrušením osvojení, však při zrušení osvojení nezanikají (Novotný, Ivičičová, Syrůčková, 2014, s. 114). Pokud ale uplynou tři roky od soudního rozhodnutí, kterým došlo k osvojení dítěte, zrušit osvojení už nelze. Po osvojení osvojitelé nemají právo před dítětem osvojení zatajovat. Osvojitelé jsou povinni seznámit dítě s tímto faktem nejpozději do zahájení školní docházky dítěte (Sychrová, 2015, s. 10).

Osvojení není jen běžné, ale také specifické. Specifickým typem osvojení je tzv. **mezinárodní osvojení**, kdy děti mohou být osvojovány do ciziny nebo také z ciziny. Zprostředkování této formy osvojení je upraveno Úmluvou o ochraně dětí a spolupráci při mezinárodním osvojení č. 43/2000 Sb. V ČR je mezinárodní osvojení zprostředkováváno Úřadem pro mezinárodní ochranu dětí v Brně. Podmínkou však je, že se nejprve musí hledat náhradní rodina u nás, v ČR, a teprve v případě, že by se vhodná rodina nenašla, je možnost přistoupit k mezinárodnímu osvojení dítěte (Sychrová, 2015, s. 11).

1.2 Pěstounská péče

V posledních letech doznala pěstounská péče (PP) různých proměn (Veselá, Hrušáková, Padrnos a kol., 2003, s. 199), které byly vedeny velmi pozitivním směrem. Podle Matouška (2003, s. 143) je PP definována jako: „*Forma náhradní rodinné péče, kterou v ČR garantuje a financuje stát. Rozhodnutí o svěřeni dítěte do pěstounské péče přísluší soudu. Soud svěří dítě do pěstounské péče, pokud to zájem dítěte vyžaduje a pokud osoba pěstouna poskytuje záruky řádné výchovy dítěte.*“ Sychrová (2015, s. 11) hovoří o PP jako o jedné z forem NRP, do které jsou umisťovány děti, o něž nemůžou jejich rodiče pečovat, a to z různě dlouhou dobu trvajících důvodů.

V občanském zákoníku č. 89/2012 Sb. je PP vymezena od § 958 až po § 970. Pěstoun má povinnost o děti pečovat, avšak zákonným zástupcem dítěte jsou stále jejich biologičtí rodiče. Rovněž vyživovací povinnost stále náleží rodičům dětí. Pokud rodiče podají žádost o převzetí dítěte zpět do své péče, pěstoun jim to musí umožnit. Pokud soud rozhodne tak, že umístění dítěte zpět do biologické rodiny je v zájmu dítěte, návrhu rodičů bude vyhověno. PP je tedy chápána jako dočasná forma péče o děti s možností návratu do své biologické rodiny. Rodiče mají ze zákona nárok na styk s dítětem, a proto je povinností pěstounů udržovat kontakt dětí s jejich biologickými rodiči. V současnosti je kontakt dětí s rodiči značně podporován (Sychrová, 2015, s. 11).

Nožířová (2012, s. 16) zastává názor, že vzít si dítě do PP není vůbec jednoduché. Podotýká, že vychovávat dítě v PP je velký rozdíl oproti výchově vlastních dětí, navíc jsou pěstouni povinni vzdělávat se minimálně v rozsahu 24 hodin ročně (<http://www.edupol.cz/o-spolecnosti/aktuality/58-nabidka-vzdelavani-pestounu.html>). Nožířová (2012, s. 6) dále zastává názor, že by si stát měl pěstounů vážit a co nejvíce je podporovat, aby měli pěstouni motivaci k výkonu PP co nejdéle. Domnívá se, že v naprosté většině pěstounských rodin se dětem dostává vřelejšího a emotivnějšího přijetí než v ústavním typu zařízení, jelikož tam neprobíhá individuální přístup k dětem. Tento názor zastává i přesto, že poskytované služby v ústavních zařízeních poskytují umístěným dětem vysoký standard.

1.2.1 Osoba pěstouna

Pěstoun, který si převezme dítě do své péče, se pro dítě stává nejdůležitější osobou v jeho životě. Je to „*osoba, která pečuje a vychovává dítě, které z nějakého důvodu nemůže být vychováváno ve vlastní rodině. Poskytuje dětem možnost prožít dětství, nebo alespoň jeho část, v přirozeném prostředí rodiny* (Ptáček in Pazlarová, 2016, s. 47). Podle občanského zákoníku č. 89/2012 Sb. by měl pěstoun jako osoba o přijaté dítě řádně pečovat, mít trvalé bydliště na území ČR a souhlasit se svěřením dítěte do PP. Pěstoun musí být osobou bezúhonnou, a to jak trestně, tak občansky. Dále musí mít stabilní zázemí a nesmí mít významné finanční problémy.

Pokud si vezmou dítě do PP manželé, oba se musí na PP podílet rovnocenně. Pokud dojde k rozvodu manželů, společná péče o dítě zanikne. V případě úmrtí jednoho z partnerů dítě zůstane v péči druhého, pozůstalého. Pěstouni nejsou zákonnými zástupci dítěte, avšak povinností je pro ně osobně o dítě do jeho plnoletosti pečovat, přiměřeně vykonávat povinnosti a práva rodičů, rozhodovat za dítě v běžných záležitostech a spravovat jeho jmění (Novotný, Ivičičová, Syrůčková a kol. 2014, s. 184).

Důležitou část hraje v procesu PP rovněž výběr osoby pěstouna. Problematikou výběru zájemců o PP se zabývá Ptáček, který zjišťuje, že ve veškeré odborné literatuře, a to i v literatuře zahraniční, která se zabývá studii psychologických charakteristik osobností pěstounů, neexistuje jakákoliv prokazatelná charakteristika osobnosti pěstouna, podle které by se dalo určit, kdo bude spolehlivým pěstounem. Ptáček je zastáncem toho, že posuzování každé osobnosti člověka je nejlepší a nejvýhodnější přímo v každodenních reálných situacích. Ptáček uvádí, že by měl pěstoun mít především předpoklady k rodičovství

a rodičovské kompetence, být jako rodič sociálně integrovaný a dokázat fungovat ve všedních situacích a rovněž mít osobnostní předpoklady ke správné výchově dětí. Dále vychází z toho, že žadatelé o PP jsou zdravotně způsobilí, a to včetně duševního zdraví (Ptáček in Pazlarová, 2016, s. 49).

1.3 Pěstounská péče na přechodnou dobu

Další z forem náhradní rodinné péče je institut pěstounské péče na přechodnou dobu, který v dnešní době silně nabírá na popularitě. Podle Pazlarové je pěstounská péče na přechodnou dobu „*forma náhradní rodinné péče, která má po omezenou dobu zajistit péči o dítě, jehož rodina se z různých důvodů nemůže nebo nechce o dítě starat.*“ Tato forma NRP slouží k tomu, aby dítěti umožnila strávit určitou dobu v rodinném prostředí, než se pro něj najde trvalé řešení (Pazlarová, 2016, s. 153). Účelem pěstounské péče na přechodnou dobu (PPPD) je poskytnout biologickým rodičům dítěte čas, aby si upravili své poměry tak, aby byli znovu schopni přijmout dítě do své péče, či aby se pro dítě našla jiná žádoucí rodina. Trvání PPPD může trvat maximálně jeden rok (Bubleová, Frantíková, Vyskočil a kol., 2014, s. 10). Sychrová říká, že soud je vždy po uplynutí období 3 měsíců povinen přezkoumat, jestli stále trvají důvody k této formě náhradní péče (Sychrová, 2015, s. 12).

PPPD je podle Nožířové velmi přísná forma NRP. Říká, že je nedostatek pěstounů na přechodnou dobu, avšak doufá, že tomu značně pomůže novela zákona o sociálně-právní ochraně dětí (Nožířová, 2012, s. 21). Ke změně právní úpravy tohoto institutu došlo 1. 1. 2013. Upřesnily se zde možnosti jeho využití a stanovily se jasné podmínky pro využití této formy NRP. Na návrh orgánu sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) může soud svěřit dítě do PPPD osobám ve zvláštní evidenci (Bubleová, Frantíková, Vyskočil a kol., 2014, s. 10). PPPD je využívána v případech, kdy se jedná o novorozence, jehož si rodiče nechtějí převzít do péče z důvodu špatného zdravotního, sociálního či psychického stavu. Dále se jedná o období, než rodiče dají souhlas k osvojení a poslední důvod je ten, že jsou rodiče zbaveni rodičovské odpovědnosti a dítě je tak možné dát k osvojení i bez jejich souhlasu (Pazlarová, 2016, s. 154).

Jinou variantou PPPD se zabývá Sychrová, která hovoří o realizaci PPPD v jiném prostředí než v prostředí rodinném, a to ve vesničkách SOS. O svěřené děti do PP se zde stará pěstounka společně s dalšími pracovníky a odborníky na uvedenou problematiku. Ve většině případů zde jde o sourozenecké skupiny, kdy u jedné pěstounky žije kolem šesti

dětí (Sychrová, 2015, s. 12). Pro zajištění PPPD jsou všichni pěstouni na přechodnou dobu vedeni krajským úřadem v evidenci osob, které mohou tuto péči vykonávat. Osoby vedené v evidenci osob jsou fyzické osoby, které musí být za všech okolností připraveny přijmout dítě do PPPD, za což vždy měsíčně obdrží odměnu pěstouna (Bubleová, Frantíková, Vyskočil a kol., 2014, s. 11).

1.4 Poručenství

Poručenství je další z forem NRP. Tato forma má opět přednost před péčí o dítě v ústavním zařízení. Poručník se stává zákonným zástupce dítěte a vzhledem k dítěti má všechna práva a povinnosti stejné, jako by byl poručník rodičem dítěte. Výjimku zde tvoří vyživovací povinnost. Předpokladem ustanovení poručenské péče je skutečnost, že ani jeden z rodičů nevykonává rodičovskou odpovědnost v plném rozsahu (Novotný, Ivičičová, Syrůčková, 2014, s. 171). Soud ustanoví dítěti poručníka v případě, že rodiče dítěte zemřeli, byli zbaveni rodičovské odpovědnosti, byl jim pozastaven výkon rodičovské odpovědnosti či rodiče nemají způsobilost k právním úkonům v plném rozsahu; mají omezenou svéprávnost, tudíž nemají rodičovskou zodpovědnost (Matějček, Koluchová, Bubleová a kol., 2002, s. 17).

Poručnická péče je podporována státem stejně jako PP, pokud poručník o dítě pečuje a je jeho zákonným zástupcem. Do péče poručníka jsou svěřovány děti, u nichž by bylo možné osvojení, avšak u kterých se vhodný osvojitel nenašel. Pokud to není v rozporu se zájmy dítěte, je přednostně ustanoven poručníkem ten, koho doporučili biologičtí rodiče dítěte. Tuto skutečnost buď sdělí rodiče případnému budoucímu poručníkovi, anebo můžou své přání vyslovit v poslední vůli, popřípadě mohou naznačit tuto skutečnost před notářem ve veřejné listině. Pokud však žádná osoba rodiči takto doporučena nebyla, ustanoví poručníka soud. Obvykle je to někdo z příbuzných, osoba dítěti blízká či jiná fyzická osoba. Poručník soudu odpovídá za řádné plnění své funkce a podléhá jeho pravidelnému dozoru (Bubleová, Frantíková, Vyskočil a kol., 2014, s. 8).

1.5 Svěření do péče jiné fyzické osoby

Jak uvádí Novotný a kol., tak ve chvíli, kdy se nemůže o dítě starat a osobně pečovat žádný z jeho rodičů a ani poručník, je zde možnost, že bude dítě svěřeno do péče jiné fyzické osoby než rodiče. Tento člověk je poté zákonem označen jako „pečující osoba“. Svěření dítěte do péče osoby pečující má přednost před výchovou ústavní, avšak se zde

opět zkoumají zájmy dítěte a dále také, zda-li má pečující osoba bydliště na území ČR, jestli souhlasí se svěřením dítěte do své péče a jestli poskytuje záruku, že bude o dítě řádně pečovat. Při výběru pečující osoby dává soud zpravidla přednost příbuznému či jiné osobě dítěti blízké, jež se ujala osobní péče o dítě (Novotný, Ivičičová, Syrůčková a kol., 2014, s. 179).

2 MOTIVACE PĚSTOUNŮ

Druhá kapitola, jež nese název Motivace pěstounů, se zabývá objasněním pojmu motivace a druhem jednotlivých motivů, jež vedou náhradní rodiče k přijetí dětí do náhradní rodinné péče. Dále se kapitola zaměří na teorii potřeb, jelikož motivační stav jedince obvykle vychází z neuspokojování nějaké vnitřní potřeby. Zde se práce zaměřuje jak na potřeby rodičů, tak na duševní potřeby dětí. Cílem kapitoly je vymezit druhy motivů, které vedou pěstouny k přijetí dětí do NRP, a charakterizovat duševní potřeby dítěte. Tato kapitola tvoří nejdůležitější část teoretické části bakalářské práce, jelikož toto téma je ústředním tématem celé práce a převážně pak její empirické části.

Pojem motivace je objasněn v knize Nakonečného (2014, s. 15–16), podle kterého je motivace „*intrapsychicky probíhající proces, vycházející z nějaké potřeby a vyúsťující ve výsledný žádoucí vnitřní stav, proces, který je iniciován endogenně nebo exogenně*“. Jak v případě endogenním, tak v případě exogenním se předpokládá vzájemné působení vnějších i vnitřních činitelů. Obecně se předpokládá, že slovo motivace je odvozeno z latinského slova *moveo*, což v českém překladu znamená „hýbat“.

Nakonečný (2014, s. 15–16) uvádí, že motivace je v čase probíhající proces, jenž je vymežován různými silami, které způsobují pohyb jedince. Říká, že na základě těchto sil pak člověk jedná, i když se nutně nemusí jednat o pohyb. Motivace je vlastně prostředek k dosažení určitého cíle. Autor zastává názor, že motiv je zážitek či způsob jednání, který jedincům přináší nějaké uspokojení, jež vyjadřuje vyabstrahovanou podstatu tohoto uspokojení.

2.1 Druhy motivů

Chce-li člověk přijmout dítě do NRP, nevede ho k přijetí ve většině případů pouze jeden motiv, nýbrž je jich více. Jedná se o širokou škálu různorodých motivací. Ne vždy jde však motivy k náhradnímu rodičovství přesně určit, jelikož jsou často nejednoznačné. Škoviera (2007, s. 54) ve své knize hovoří o motivech veřejných, jež považuje za motivy oficiální, dále o motivech skrytých a v poslední řadě se věnuje motivům nevědomým či těm, které žadatelé o NRP vědomě tají.

První skupina motivů jsou **motivы zveřejněné**. Mezi tyto motivы Škoviera (2007, s. 54) řadí motiv altruistický, profesionální, emocionální, rodinný, motiv nenaplněného rodičovství, motiv smyslu života a jeho náplně, motiv ekonomického

zabezpečení dítěte a motiv spásitelský. Z výzkumné části bakalářské práce vyplynulo, že každého respondenta vedou k přijetí dítěte do NRP pouze určité motivy, avšak při shrnutí těchto motivů respondentů lze říci, že byli k přijetí dětí do PP vedeni téměř všemi neveřejnými motivy, jež uvádí Škoviera, kromě motivu spásitelského neboli motivu záchranáře. Žádný z respondentů nešel do procesu PP s tím, že když nemůže spasit celý svět, tak spasí aspoň jedno dítě. Motiv altruistický, tedy snaha a ochota pomoci dětem, které to potřebují, měli všichni respondenti. Rovněž motiv emocionální, jež značí lásku k dětem a pozitivní vztah k nim, sdíleli všichni respondenti. Pokud jde o motiv profesionální, který značí přesvědčení zájemců, že dětem rozumí a umí to s nimi, ten byl motivem pouze jednoho z respondentů, jenž měl za sebou výchovu svých vlastních dětí. Přijaté děti mu tak měly nahradit prázdné místo po vlastních dětech a dát mu nový smysl života.

Druhou skupinou motivů, jimiž se Škoviera (2007, s. 54) zabývá, jsou **motivы neveřejné**. Mezi ně řadí pragmatismus, ekonomické přilepšení, vylepšení společenského statusu, publicitu (v případě známých osobností) a rodinnou povinnost, která se však týká především pěstounské příbuzenské péče. Ve výzkumné části bakalářské práce se respondenti shodli se Škovierou pouze ve dvou motivech, a to v motivu pragmatickém a motivu ekonomického přilepšení. Všichni respondenti byli v souladu s tím, že si výkonem PP zajistí dobrou práci a zároveň budou smysluplně trávit volný čas. Tato shoda nastala u všech náhradních matek – respondentek. U dvou respondentů se projevil rovněž motiv ekonomického přilepšení, kdy jeden respondent by bez sociálních dávek k výkonu PP nepřistoupil a další respondent považuje výkon PP za ucházející stabilní příjem, který velmi pomáhá v domácím rozpočtu.

Do třetí, poslední skupiny, kterou se Škoviera zabývá, patří **motivы skryté**. Mají v zásadě egoistický charakter. Lidé si přijetím dítěte něco dokazují, vykupují své viny nebo řeší partnerské krize (Sychrová, 2015, s. 55). Podle Škoviery (2007, s. 15) patří do skrytých motivů např. motiv něco si dokázat, vykoupit své viny, vyřešit partnerskou krizi, dále psychopatologické motivy, mocenské ambice nebo motiv toho, že pěstounovi bude dítě za jeho péči vděčné a bude jej v průběhu péče oceňovat. Výzkum bakalářské práce ukázal, že z motivů skrytých se u respondentů projevil pouze jeden motiv, a to motiv „něco si dokázat“. Tento motiv se vyskytl u respondenta, který nemohl mít vlastní biologické děti, a tak svou touhu neuspokojeného a nerealizovaného rodičovství chtěl uspokojit skrze děti přijaté do PP.

2.1.1 Motivace k pěstounské péči

U budoucích náhradních rodičů bývá kladen důraz na zkoumání jejich vnitřní motivace. Pokud zájemci nemají vhodnou a pozitivní motivaci k výkonu PP, nemusí být do evidence žadatelů vhodných stát se náhradními rodiči zařazeni. Pokud žadatelé do evidence zařazeni jsou, k přijetí dítěte do PP mívají několik důvodů. Motivy k výkonu PP bývají odlišné. Ve většině případů už pěstouni své vlastní biologické děti mají a jsou zkušenými rodiči (Sychrová, 2015, s. 57). Vždy to tak ale nutně být nemusí. Jelikož, jak vyplynulo z výzkumu práce, mohou přijmout dítě do PP i lidé, kteří své vlastní děti nemají. O motivech, jež vedou žadatele k přijetí dítěte do PP, hovoří ve své knize Zezulová (2012, s. 18–20). Ta zastává názor, že motivací k přijetí dítěte do PP je daleko více než pouze touha po dítěti. Zvýšenou touhu mít více dětí mívají téměř všichni náhradní rodiče, a tak se motivace k přijetí dětí do náhradní rodinné péče může překrývat jak u adoptivních rodičů, tak u pěstounů.

Podle Zezulové (2012, s. 20) mají zájemci o přijetí dítěte do PP často přání mít sourozence pro své vlastní dítě či děti, dále mohou řešit úmrtí dítěte v rodině a není ojedinělé přistoupit k PP namísto osvojení, jelikož žadatelé nechtějí čekat několik let na dítě vhodné k adopci. Dalším motivem bývá často pomoc dětem žijícím v ústavních zařízeních, které jsou podle zájemců o PP opuštěné. Budoucí náhradní rodiče tak chtějí dát dětem šanci vyrůstat v běžné rodině. Zezulová však podotýká, že si uchazeči často neuvědomují náročnost celého procesu PP, a tak dochází k velkému přeceňování jejich vlastních sil.

Zájemci o přijetí dětí do PP mají v mnoha případech zájem i o více dětí, jelikož mají velkou snahu zachránit život co nejvíce dětem z ústavů. Často potom ztrácejí ohledy na vlastní rodinu, jelikož jim dochází energie. Všechnu svoji sílu dávají vně rodiny. Zezulová podotýká, že těmto lidem hrozí vyčerpání organismu, jelikož očekávají od přijatých dětí vděčnost, a říká, že pokud se vynaložené úsilí nesetká s úspěchem, je zde vysoké riziko odvržení dítěte. Zezulová radí vzít si zpočátku pouze jedno dítě a pro PP se rozhodnout až tehdy, když to dává smysl všem zúčastněným. Jde-li o motiv výkonu PP pro peníze, tak je Zezulová názoru, že i když došlo k navýšení odměny pěstouna, nelze tuto činnost dělat „pro peníze“. *„Pěstouni dostávají odměnu proto, že výchovou dítěte se složitou minulostí prokazují státu a celé společnosti nedocenitelnou službu.“* Veřejnost si musí

uvědomit, že pěstounství člověk nedělá pro peníze, ale za peníze, což je obrovský rozdíl (Zezulová, 2012, s. 20).

2.2 Teorie uspokojování potřeb

Pohybujeme se v oblasti NRP, a tak nás zajímají především vztahy mezi rodiči a dětmi. Přesněji řečeno vztah rodičů náhradních s dětmi přijatými. Představitelem teorie uspokojování potřeb se stal John Bowlby, jenž se zabýval vztahem mezi rodičem a dítětem (Sychrová, 2015, s. 15). Je pravděpodobné, že vztah rodiče s jeho dítětem, a to ať už s vlastním či přijatým, má velký vliv v rámci celého vývoje dítěte. Nakonečný (2014, s. 13) definuje pojem „potřeba“ jako „stav nějakého nedostatku, který by měl být odstraněn“. Sychrová (2015, s. 15) ve své knize hovoří o základním pojmu teorie uspokojování potřeb, kterým je pojem attachment čili přijmutí, vazba nebo citové pouto. Termín vyjadřuje specifickou citovou vazbu dítěte na primární osobu, jež se o dítě stará i pečuje, a tato vazba je vnímána jako něco jedinečného a nezaměnitelného.

Podle Šulové (2011, s. 115) je důležitá včasná reakce rodiče na potřeby dítěte, jelikož jedině tak může dítě získat důvěru v sebe i v ostatní lidi. Pro zdravý vývoj dítěte a rovněž pro jeho mentální vývoj je rozhodující vytvoření dobrého vztahu mezi dítětem a rodičem. Význam zde má schopnost rodičů ve vyhledávání péče o dítě a zároveň způsobilost tuto péči poskytovat. Šulová říká, že rodič by měl být dítěti vždy na dosah a vždy by měl dítěti na jeho dotazy jasně a srozumitelně odpovědět. Pokud na potřeby dítěte rodič odpovídá jakkoli nevhodně, dítě zažívá stres. Avšak je-li vazba ve vztahu rodič – dítě dostatečně pevná, umožňuje dítěti cítit zvědavost, hravost a chtivost poznávat svět. Každý člověk, ať už dítě či dospělý, má své psychické potřeby.

Vágnerová (2010, s. 279) tvrdí, že z hlediska poznání osobnosti je důležité vědět, jak jsou jednotlivé potřeby a jejich uspokojení pro daného člověka významné. Vhodné je také vědět, jakou cestou dochází k uspokojení jednotlivých potřeb, a také v jaké oblasti naopak potřeby jedince uspokojeny nejsou. Vágnerová se zabývá možností rozlišování toho, zda se jedinec obvykle snaží získat to, po čem touží, či zda je pro něj charakterističtější tendence vyhýbat se rizikům. Říká, že každý jedinec má vrozené dispozice a na základě nich může být zaměřen na vyřazení všech obtíží či na dosažení změny. Domníváme se, že pokud budou v rodině dobře nastavené podmínky fungování jednotlivých členů domácnosti, kteří dané podmínky přijmou a budou se jimi nenásilně řídit, bude v rodině

panovat klidná atmosféra a členové rodiny se tak budou moci plnohodnotně rozvíjet kladným směrem, a tím i uspokojovat všechny svoje nejdůležitější potřeby.

2.2.1 Potřeby rodičů

Celý život každého člověka provází uspokojování pocitových nedostatků neboli potřeb. V každém z nás existují jak potřeby biologické, tak síly psychické a společenské, které v určitém věku, především ve věku dospělém, podmiňují touhu po dětech. Tato touha bývá ve většině případů velmi intenzivní a pokud se stane, že nemůže být uspokojena, může vést v konečném důsledku k přijetí „cizího“ dítěte. „*Spolu s rodičovstvím biologickým je tu tedy i rodičovství psychologické.*“ Faktor biologický působí na faktor psychický a vzájemně dochází k působení a ovlivňování obou faktorů navzájem. Toto pravidlo však nemusí platit vždy. Matějček a Dytrich (1999, s. 65) říkají, že pokud rodiče své vlastní dítě opustí, jde zde pouze o rodičovství biologické. A pokud naopak přijmou náhradní rodiče dítě do PP nebo si dítě osvojí, pak jde pouze o rodičovství psychologické.

Říčan (2013, s. 66) podotýká, že ne pouze rodiče potřebují ke svému spokojenému a naplněnému životu děti, ale také děti potřebují rodiče. „*Jedni potřebují druhé.*“ Jak rodiče, tak děti stojí o vzájemnou přítomnost, náklonnost a také obdiv. Říčan zastává názor, že pokud naše lidské instinkty fungují dobře, tak lidi **potřeba mít děti** táhne už od přírody. V dnešní době se rodí čím dál méně dětí, a tak jsou děti pro dospělé čím dál vzácnější. Téměř každý dospělý člověk začne v určitém věku toužit po dítěti, jelikož se mu život bez dětí jeví prázdný a smutný. Rodiče mají největší potřebu zplodit nebo přijímat děti do PP nebo do adopce z důvodu naplnění smyslu života. Jak říká Matějček a kol. (1999, s. 55), v dřívějších dobách mívalo plození dětí především ekonomický důvod, kdežto od 70. let 20. století má přednost před všemi důvody ekonomickými **potřeba nebýt ve stáří osamělý**. Důraz při potřebě mít děti je tak kladen na citový vztah rodiče s dítětem. Celosvětově je v dnešní době posun od materiálních hledisek k hlediskům emocionálním. Děti život rodičů obohacují a jsou tak po celý jejich život citovou pojistkou proti jejich osamělosti. „*Děti rodičům dávají i společenskou hodnotu.*“ (Matějček, 1994, s. 27).

2.2.2 Psychické potřeby dětí

Žije-li dítě v rodině, dochází k uspokojování jeho základních psychických potřeb. Matějček (1994, s. 25) se zabývá psychickými potřebami dětí a říká, že uspokojení psychických potřeb neprobíhá pouze směrem od rodičů k dítěti, nýbrž oboustranně. Také

podotýká, že výrazem rodič myslí nejen rodiče biologické, ale všechny ty, kteří jsou na osudu dítěte životně či bytostně angažováni, stýkají se s dítětem, tráví s ním svůj volný čas a sdílejí společně jak životní prostor, tak všechny své starosti, radosti a touhy.

Matějček (1999, s. 56) dělal studii u dětí, které vyrůstaly v kolektivních zařízeních, tedy mimo běžné rodinné prostředí, a dále v prostředí rodin, které svou funkci neplnily. Ze studie bylo vyvozeno, že aby se dítě vyvíjelo ve zdravou osobnost, musí mít v náležitě míře a v pravý vývojový čas uspokojeno několik základních psychických potřeb. Počet potřeb byl stanoven na pět. První psychickou potřebou, kterou je u dětí nezbytné uspokojit, je **potřeba stimulace**. Děti vyžadují patřičný přívod podnětů zvenčí, dostatečný jak množstvím, tak i kvalitou. Uspokojení potřeby stimulace vede dětský organismus k aktivitě.

Dále lze hovořit o **potřebě smysluplného světa**. Je nutné, aby děti dostávaly od rodiny podněty, které mají určitý řád a smysl, jelikož jedině tak se z jednotlivých podnětů stanou poznatky a zkušenosti. Bude-li u dítěte tato potřeba uspokojována, dostane příležitost učit se, nabývat nové zkušenosti, přizpůsobovat se životním podmínkám, osvojit si strategie společenského chování apod.

Uspokojení třetí potřeby, **potřeby životní jistoty**, zbavuje člověka úzkosti, dodává mu pocit bezpečí a umožňuje mu cílevědomě rozvíjet všechny poznávací, pracovní a společenské aktivity. K naplňování potřeby životní jistoty dochází převážně v mezilidských vztazích.

Další potřebou, která by se již v dětství každého jedince měla uspokojit, je **potřeba pozitivní identity**, tedy vlastního „já“. Už dítě by mělo pozitivně přijmout samo sebe a být si jisto své společenské hodnoty. Každý, kdo chce být dostatečně uspokojivě zařazen do společnosti, by k sobě měl pociťovat přiměřenou sebeúctu a mít patřičné sebevědomí.

Poslední potřebou zařazenou do základního uspokojení psychických potřeb dětí je **potřeba otevřené budoucnosti**, naděje a rovněž životní perspektivy. Tato potřeba umožňuje člověku uspokojivé prožívání běhu osobního života.

Studie dokazuje, že pokud bude docházet k dlouhodobému neuspokojování základních psychických potřeb, bude člověk po celý svůj život psychicky deprivován. Nedojde-li už v dětství k uspokojení základních psychických potřeb dítěte, bude u jedince deprivace probíhat po celý jeho život až do stáří. Rovněž se ukázalo, že uspokojování potřeb dospělého člověka se do značné míry děje právě soužitím s dětmi. Zkušenost

z každodenního života však dokazuje to, že některým rodičům může existence dětí vadit. Brání jim v dosažení hodnot, a tím tak k uspokojení jejich psychických potřeb. Je vhodné, aby si jedinec, který chce zplodit či přijmout dítě do NRP, měl řádně před jakoukoli aktivitou v této oblasti rozmyslet, co od života očekává a na základě toho poté přehodnotit svůj žebříček hodnot.

3 ZPROSTŘEDKOVÁNÍ PĚSTOUNSKÉ PÉČE

Třetí a poslední kapitola teoretické části bakalářské práce se zabývá zahájením procesu zprostředkování pěstounské péče, prověřením žadatele a jeho následnou přípravou před přijetím dítěte do náhradní rodinné péče, která hraje rovněž v procesu zprostředkování pěstounské péče velmi důležitou roli. Cílem kapitoly je popsat proces zprostředkování pěstounské péče. Ten se dělí na několik částí a je pro žadatele velice citlivou fází, jelikož zasahuje do jejich soukromí. Kapitola je v práci zařazena z toho důvodu, protože dítě není možné do pěstounské formy náhradní rodinné péče přijmout, aniž by žadatel celý proces zprostředkování péče neabsolvoval, pokud se jedná o klasické dlouhodobé pěstouny, již nejsou v příbuzenském vztahu k dítěti.

Základní právní rámec celého procesu zprostředkování náhradní rodinné péče tvoří zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, a dále metodická doporučení Ministerstva práce a sociálních věcí č. 7/2009 a č. 8/2009. V celém procesu je důležitá práce sociálního pracovníka, který by měl poskytnout žadateli dostatek informací, aby žadatel celému procesu zprostředkování NRP řádně porozuměl a vytvořil si na něj reálný náhled. Pracovník musí žadatele uvědomit o všech informacích, které ten bude potřebovat. Žadatel musí souhlasit s poskytnutím jeho osobních informací, jejichž poskytnutí by mezi žadatelem a pracovníkem nemělo negativně narušit vzájemnou spolupráci. Pracovníci by měli jednat s žadatelem na dobré komunikační úrovni, aby při spolupráci nedocházelo ke zbytečným konfliktům (Pazlarová, 2016, s. 31).

O svěření dítěte do PP rozhoduje soud. Soudní řízení se zahajuje na návrh osob, které se chtějí stát pěstouny. Je-li pěstounská péče zprostředkovaná, předchází jí proces zprostředkování. V rámci ČR zajišťují proces vnitrostátního zprostředkování krajské úřady, avšak prvotní úkony v procesu zprostředkování jsou vždy vedeny obecním úřadem obce s rozšířenou působností. Proces zprostředkování má několik fází a spočívá zaprvé ve **vyhledávání dětí**, kterým je důležité zajistit péči v náhradním rodinném prostředí formou PP, zadruhé ve **vyhledávání fyzických osob**, jež jsou vhodné stát se pěstouny, zatřetí v **odborné přípravě** budoucích pěstounů vhodných stát se náhradními rodiči a začtvrté ve výběru určité fyzické osoby, která je vhodná stát se pěstounem určitého dítěte, jemuž je PP zprostředkovávána, a také v **zajištění osobního seznámení** dítěte s tímto člověkem (Bubleová, Frantíková, Vyskočil a kol., 2014, s. 24).

Proces zprostředkování se provádí na základě žádosti fyzické osoby, jež má zájem přijmout dítě do PP a být tak zařazena do evidence žadatelů o zprostředkování PP. Zájemce musí být občanem ČR a mít na jejím území trvalý pobyt. Pokud chce přijmout dítě do PP cizinec, může o něj zažádat pouze v případě povoleného trvalého pobytu na území ČR nebo být podle zvláštního právního předpisu, který upravuje pobyt cizinců na území republiky, hlášen k pobytu na území ČR po dobu alespoň 365 po sobě jdoucích dní. Žádost podává žadatel u obce s rozšířenou působností podle místa jeho trvalého bydliště (Pazlarová, 2016, s. 32).

3.1 Posuzování žadatelů o zprostředkování PP obecním úřadem obce s rozšířenou působností

Nejprve musí obecní úřad obce s rozšířenou působností (OÚORP) shromáždit podle místa trvalého pobytu žadatele potřebné doklady pro zprostředkování PP a založit spisovou značku o dokumentaci žadatele. Vše se děje v rámci správního řízení o zařazení do evidence zájemců o zprostředkování NRP. OÚORP vede o žadateli spisovou dokumentaci. Ta obsahuje **žádost**, ve které jsou obsaženy osobní údaje žadatele, jimiž jsou jméno, příjmení, datum narození a místo trvalého pobytu, a dále **doklad o státním občanství** či o povolení k trvalému pobytu na území ČR po dobu nejméně 365 dnů podle zvláštního předpisu, jenž byl zmíněn již v odstavci předešlém (Bubleová, Frantíková, Vyskočil a kol., 2014, s. 25).

Dále je OÚORP nutno doložit **opis z evidence Rejstříku trestů, zprávu o zdravotním stavu žadatele a údaje o ekonomických a sociálních poměrech** rodiny, jako jsou příjmy, bydlení apod. Dále musí dát žadatel **písemný souhlas** s tím, že OSPOD zprostředkující PP je oprávněn shromažďovat další údaje o žadateli potřebné pro zprostředkování PP, a také musí žadatel svým podpisem stvrdit souhlas s tím, že OSPOD může za žadatelem kdykoli do domácnosti přijít a zjistit, jestli nedošlo ke změně skutečností, jež jsou uvedeny ve spisové dokumentaci. Jde zejména o to, aby náhradní rodič po celou dobu výkonu PP zajišťoval pro dítě vhodné výchovné prostředí. Nakonec musí dát žadatel **písemný souhlas s přípravou**, které se jako budoucí pěstoun bude před přijetím dítěte účastnit.

Jakmile mají žadatelé všechny potřebné dokumenty ve spisové dokumentaci dodány, OÚORP vyjádří své stanovisko o zprostředkování PP. Po vyjádření musí obecní úřad

neprodleně postoupit kopii spisové dokumentace krajskému úřadu (Bubleová, Frantíková, Vyskočil a kol., 2014, s. 25–26).

3.2 Posuzování žadatelů o zprostředkování PP krajským úřadem

O tom, zda žadatel bude či nebude zařazen do evidence osob, které mohou vykonávat PP, rozhoduje krajský úřad. Rozhodnutí krajského úřadu je pro žadatele stěžejní. O posuzování žadatelů krajským úřadem rovněž hovoří Bubleová, Frantíková, Vyskočil a kol. (2014, s. 26–27). Úkolem krajského úřadu je vést evidenci dětí a evidenci žadatelů, posuzovat vhodnost žadatelů, rozhodovat o zařazení či nezařazení žadatelů o PP do evidence a také vyhledávat děti vedené v evidenci, jež jsou vhodné do určité náhradní rodiny. Aby však mohl krajský úřad žadatele pro účely zprostředkování PP do evidence zařadit, musí žadatele ihned po obdržení kopie spisové dokumentace od OÚORP posoudit.

Odborné posouzení pro zprostředkování PP zahrnuje několik faktorů. Krajský úřad musí vyřídít posouzení žadatele a zhodnotit přípravu, kterou žadatel podstoupil, aby mohlo dojít k přijetí dítěte do rodiny. Dále se k přijetí cizího dítěte do rodiny musí vyjádřit potomci žadatele, pokud jsou toho s ohledem na svůj věk a rozumovou vyspělost schopni. Je nutné posoudit schopnosti dětí, které žijí v domácnosti s žadatelem, jestli jsou schopny nové dítě do rodiny přijmout. Navíc pak musí krajský úřad zjistit bezúhonnost žadatele, rovněž jeho manžela či druhu, dítěte a jiných osob tvořících s žadatelem společnou domácnost (Bubleová, Frantíková, Vyskočil a kol., 2014, s. 27).

3.2.1 Odborné posuzování

Krajský úřad činí každé odborné posuzování ještě před zařazením dětí a žadatelů do evidence. Nejprve se posuzuje **zdravotní stav** žadatele. V rámci odborného posouzení se hodnotí, jestli zdravotní stav žadatele nebrání z duševního, tělesného a smyslového hlediska přijmutí dítěte do dlouhodobé PP. Vyšetření zdravotního stavu je pro odborné posouzení vhodnosti žadatele povinné. Po posouzení zdravotního stavu následuje **posouzení psychologické**, které má tři části. Zaprvé se posuzuje charakteristika osobnosti, psychický stav a zdravotní stav žadatele, zadruhé předpoklady žadatele k výchově dítěte a třetí důležitou věcí k posouzení je motivace, která vedla žadatele k žádosti o svěřeni dítěte do PP, stabilita partnerského vztahu a prostředí v rodině, popřípadě další fakta, jež by měla být pro svěřeni dítěte žadatelům do péče rozhodná (Bubleová, Frantíková, Vyskočil a kol., 2014, s. 27–28).

3.3 Příprava zájemců o přijetí dítěte do PP

Každý žadatel o klasickou dlouhodobou PP musí povinně absolvovat alespoň 48 hodin odborné přípravy. Přípravu organizuje pro zájemce o přijetí dítěte do NRP krajský úřad a je jednou z podmínek pro zprostředkování PP. V případě, že jsou žadatelé stávajícími pěstouny a přípravu již v minulosti absolvovali, může krajský úřad rozhodnout o snížení počtu hodin, které budou pro žadatele v rámci příprav k absolvování povinné. Přípravy jsou jak pro úřad, tak pro zájemce velmi důležité. Příprava poskytuje žadatelům o PP nepřehrné množství informací, jež jsou důležité pro přijetí dítěte a péči o něj. Zároveň dává žadatelům prostor k upřesnění si představ o dítěti a o tom, co bude celkový výkon PP obnášet (Pazlarová, 2016, s. 35).

Mít dobrou představu o výkonu celého pěstounského období, tzn. období do minimálně 18 let věku dítěte, by měl podle rad stávajících zkušených pěstounů každý zájemce o PP. Zkušené pěstouny radí zájemcům nebýt naivní a počítat s tím, že vychovávat a pečovat o „cizí“ dítě s jeho vlastní genetikou není jednoduché. Na to by se měl každý zájemce o PP připravit a být s tímto faktem smířený. Pazlarová (2016, s. 36) podotýká, že v rámci příprav často dochází k přehodnocení názoru žadatelů, jelikož se jim v rámci příprav může změnit celkový náhled na výkon PP. Žadatelé mohou změnit své požadavky na dítě, jež by do PP přijali. Mohou dospět k názoru, že např. zvládnou péči o dítě s určitým zdravotním znevýhodněním či zvládnou přijmout dítě odlišného etnika, a to i přesto, že o tom nikdy v minulosti neuvažovali. Naopak se však taky může stát, že si žadatelé uvědomí přecenění svých schopností a svoje požadavky na přijaté dítě upraví. Žadatelé zúží věkové rozpětí pro dítě, které by chtěli přijmout do PP, nebo se můžou v krajní situaci rozhodnout až pro ustoupení od přijetí dítěte do PP.

Přípravy jsou velmi důležité z hlediska posouzení vhodnosti žadatelů stát se pěstouny. Pracovníkům přípravy umožňují zažít žadatele v různých typech situací, ve kterých si utvoří o žadatelích náhled. Je důležité zjistit, jak žadatelé žijí, jaké mají v osobním a rodinném životě vztahy s ostatními a zda jsou dostatečně připraveni přijmout dítě do NRP. Obvykle se na přípravách podílí psycholog a sociální pracovník, kdy se oba specializují na oblast NRP, a pokud má dítě zdravotní znevýhodnění, může být do procesu příprav zapojen i zdravotnický pracovník. Velmi prospěšné je zařadit do příprav stávající pěstouny, aby žadatelům poskytli osobní zkušenosti a reálný náhled na PP (Pazlarová, 2016, s. 36).

3.3.1 Tematické okruhy a formy příprav

Ve 48hodinovém intervalu průběhu příprav je důležité, aby byly v jeho rámci probrány tematické okruhy, které jsou pro zájemce o přijetí dítěte do PP podstatné. Těchto tematických okruhů je podle Pazlarové (2016, s. 36) osm. První okruh se týká sebezpoznání fyzických osob, jež jsou vhodné pro roli pěstouna, jejich rodinného systému a společenských kontaktů. Druhý okruh se týká poznání a naplňování práv a potřeb dítěte v NRP, třetí osvojení si spolupráce s dalšími odborníky, čtvrtý okruh se zabývá komunikací s dítětem a přístupem k němu s vědomím důstojnosti dítěte a lidských hodnot, pátý okruh rozvojem schopností a zájmů dítěte, šestý uspokojením citových, vývojových, vzdělávacích a sociálních potřeb dítěte a péčí o zdraví a dobrý vývoj dítěte, sedmý stykem dítěte v NRP s rodiči a s dalšími jim blízkými osobami a poslední okruh se věnuje problematice práce s dětmi, které žijí v rodině žadatele.

Forma přípravy může mít individuální či skupinovou povahu. U skupinové formy by velikost skupiny neměla přesáhnout počet 20 osob, aby byla příprava pro budoucí pěstouny efektivní. Pro **individuální formu** jsou vhodné okruhy týkající se fungování rodinného systému, sebezpoznání žadatelů, motivace k NRP apod. U **skupinové formy** příprav je vhodné zaměřit se na předávání znalostí a dovedností v oblasti NRP a s ní související právní úpravy, dále na vývoj a potřeby přijatého dítěte, na práva dítěte včetně udržování rozvoje jeho rodinných vazeb, na podporu dítěte při uplatňování práva vyjádření vlastního názoru, a také na práva a povinnosti rodičů dítěte a práva a povinnosti pěstounů v rámci výkonu PP. Často se však v rámci příprav uplatňují obě formy. Všechno záleží na úvaze krajského úřadu, koho realizací příprav pověří. Někdy se jedná pouze o spolupráci kraje s externími odborníky, jindy si kraje objednávají přípravy od příspěvkových či nestátních neziskových organizací. V posledních letech kraje zkouší testovat systém příprav PRIDE. Zhodnocení přípravy k přijetí dítěte do náhradní rodiny je součástí odborného posouzení pro zprostředkování PP (Pazlarová, 2016, s. 37).

3.3.2 PRIDE v systému NRP

Jedním z programů v systému NRP je v ČR program PRIDE. Tento standardizovaný program byl vytvořen ve Spojených státech amerických a je využíván v řadě evropských zemí, včetně našeho sousedního Polska či Slovenska. V programu PRIDE je zahrnuto dohromady 14 kroků, jež zahrnují celý proces zprostředkování NRP (Pazlarová, 2016, s. 38).

V ČR se z těchto 14 kroků uplatňují kroky 6 až 9, které lze celkově nazvat odbornou přípravou, a dále v omezené míře také kroky 12 a 13. Šestý krok se zabývá přípravou základního přípravného kurzu PRIDE pro náhradní rodiče a zasláním informačního balíčku pro zájemce o účast na přípravě, sedmý krok uskutečněním první individuální konverzace v domácnosti zájemců, osmý krok poskytnutím kurzu a průběžným recipročním posuzováním rodin, devátý krok ukončením vzájemného posuzování a přijetí rozhodnutí. Dvanáctý krok cílí na spolupráci v rámci týmu profesionálů a třináctý krok je zaměřen na poskytnutí navazujících kurzů PRIDE v případě zájmu náhradních rodičů (<http://pride-cz.com/proces-o-14-krocich>).

Samotné přípravy programu PRIDE se skládají ze tří jednotlivých setkání v domácnostech žadatelů a z devíti skupinových setkání, která pokrývají témata jako např. informace o přípravném kurzu PRIDE, posilování rodinných vztahů, naplňování vývojových potřeb dítěte v rámci jeho výchovy či zúročení celého kurzu PRIDE. Myšlenka zařazení programu do českého systému se objevila v Akčním plánu naplnění Strategie ochrany práv dětí z roku 2012. V průběhu let 2012–2016 se program PRIDE revidoval a rozvíjel a postupně byl doplňován řadou materiálů jak pro lektory kurzů, tak pro žadatele jako účastníky (Pazlarová, 2016, s. 39).

Velkým přínosem tohoto programu bylo zapojení stávajících pěstounů jako lektorů do příprav, i když zde chyběla podpora těchto zkušených pěstounů v rámci oblasti rozvoje lektorských dovedností, aby svoje nepřeberné množství zkušeností mohli účastníkům kurzů co nejlépe předat. Zavedení programu PRIDE do českého systému je třeba ocenit z důvodu snahy o zvyšování kvality příprav pro budoucí pěstouny a pro jejich standardizaci (Pazlarová, 2016, s. 39–40).

EMPIRICKÁ ČÁST

4 DESIGN VÝZKUMU

Na základě charakteru bakalářské práce byl zvolen výzkum kvalitativní povahy, jelikož jedině tak je možno do hloubky postihnout a objasnit zkoumané jevy, na které je praktická část práce zaměřena. Výzkum je založen na polostrukturovaných rozhovorech, které byly vedeny s pěstouny, kteří mají v pěstounské péči jedno a více dětí. Mezi pěstouny a jejich dětmi přijatými do náhradní rodinné péče není příbuzenský vztah. Výzkum je zaměřen na motivaci pěstounů, jež si vzali děti do dlouhodobé pěstounské péče.

Hlavním cílem bakalářské práce, jejíž praktická část je realizována formou kvalitativního výzkumu, bylo zjistit, jaké pohnutky vedou žadatele o pěstounskou péči k přijetí dětí do náhradní rodinné péče a jak pěstouni k náhradnímu rodičovství přistupují. Dílčím cílem bakalářské práce bylo zjistit, co radí zkušení pěstouni uchazečům o náhradní rodinnou péči.

Pro **výběr výzkumného souboru** byla zvolena metoda záměrného výběru. Tento záměrný výběr vzorku respondentů byl proveden sociálními pracovníci Magistrátu města Zlín, kde jsem na oddělení sociálně-právní ochrany dětí absolvovala na podzim roku 2016 dlouhodobou praxi, kdy na základě mnou stanovených kritérií mi sociální pracovnice náhradní rodinné péče navrhly pěstounské rodiny, které by bylo možné k provedení výzkumu oslovit. Na tyto rodiny jsem dostala e-mailové adresy. Rodiny byly předem sociálními pracovníci obvolány a dotázány, zda s nimi bude možné umožnit výzkum práce, s jejímž cílem byly pracovníci srozuměny. Na základě souhlasů vybraných rodin je výzkum proveden se třemi pěstounskými rodinami. Z hlediska času tak byla volba tohoto výzkumného vzorku respondentů velmi efektivní.

Výzkumná metoda byla formou polostrukturovaných rozhovorů uskutečněna v domácnostech jednotlivých rodin, kdy respondentům domácí prostředí přišlo jako nejvhodnější prostředí pro sdělování informací o problematice pěstounské péče.

Základní vzorek je složen ze tří pěstounských rodin ze Zlínského kraje, jež si vzaly do péče dítě či děti, s nimiž nemají vztah příbuznosti. Rozhovory byly provedeny pouze s matkami, ačkoli si do pěstounské péče braly všechny 3 pěstounské rodiny děti přijaté do náhradní rodinné péče v manželském páru. Matky jsou v jednotlivých rodinách pro děti hlavními výchovnými činiteli, a proto rozhovory s matkami slouží jako jednotlivé vzorky zastupující danou pěstounskou rodinu.

Respondenty pro výzkum se staly pěstounské páry, jež žijí v manželském svazku v průměru 25 let a aktivně se pěstounské péči věnují v rozmezí od 5 do 20 let. Všechny rodiny přijaly do pěstounské péče 2 děti. Přijaté děti jsou u dvou respondentů českého etnika, u zbylého respondenta etnika romského. U dvou rodin byly děti do pěstounské péče přijaty až poté, co už měli manželé jednoho potomka vlastního, u zbylé rodiny byly obě 2 děti přijaty hned po svatbě manželů, jelikož pár nemohl mít potomky vlastní. Děti byly odebírány buď z kojeneckého ústavu, anebo z dětského domova. Všechny přijaté děti byly do pěstounské péče náhradním rodičům svěřeny od 1 do 8 let věku dětí. Zdravotní stav byl dobrý celkem u 4 přijatých dětí, u jednoho dítěte se však projevila porucha „attachementu“. U dvou zbylých dětí byl zdravotní stav takový, že jedno dítě trpělo již od narození respiračním stridorem a další dítě bylo zdravotně postižené. Toto dítě si vzal do PP manželský pár, kde byla matka původním povoláním zdravotní sestra. Dítě, u něhož se projevila porucha „attachementu“, si vzal do PP pár, kde matka byla původní profesí vychovatelka v dětském domově, ze kterého také děti manželé přijímali. Jejich přijaté děti mají mezi sebou sourozenecký vztah. Dítě, které trpělo respiračním stridorem, si vzal do PP bezdětný manželský pár, kde oba manželé jsou povoláním knihkupci. Do adopce nešli z toho důvodu, že se matka vždy pro dítě nadchla a chtěla jej mít co nejdříve doma. Nemocné dítě si vzala proto, jelikož biologičtí rodiče si také nevybírají, jaké dítě se jim narodí. Jaké dítě jí bylo nabídnuto, takové přijmuli. Dvě pěstounské rodiny jsou silně věřící.

Pro respondenty, jimiž se staly pěstounské rodiny, které si vzaly do péče děti, s nimiž nejsou v příbuzenském vztahu, byla zvolena **výzkumná metoda – rozhovor**. Kvalitativní přístup nebyl dlouhou dobu v pedagogických výzkumech považován za tak hodnotný, jako výzkum kvantitativní, avšak nyní je metoda kvalitativního a kvantitativního výzkumu z hlediska důležitosti přibližně na stejné úrovni. Metoda polostrukturovaného rozhovoru se jevila jako nejlepší z metod pro získání dat od respondentů. Polostrukturovaným rozhovorem se budu snažit zjistit, jaké pohnutky vedou žadatele o pěstounskou péči k přijetí dětí do náhradní rodinné péče. Co pěstouny jako žadatele k tomuto kroku přimělo, jaký byl přístup pěstounů k náhradnímu rodičovství, a dále se také výzkum práce zaměřuje na doporučení zkušených pěstounů, které náhradní rodiče nabízí novým zájemcům o dlouhodobou pěstounskou péči.

V rámci **etiky výzkumu** bylo všem respondentům před začátkem vedení rozhovorů k bakalářské práci objasněno, k čemu jednotlivé rozhovory a daný výzkum slouží. Respondentům bylo řečeno, že je výzkum realizován jako součást mé bakalářské práce,

jelikož absolvuji závěrečný ročník bakalářského studia na vysoké škole. Účast všech respondentů byla na principu dobrovolnosti. Respondenti byli obeznámeni s cílem i záměrem bakalářské práce. Od všech respondentů byl také získán souhlas ke zvukové nahrávce na diktafon, aby byla možnost transkripce jednotlivých rozhovorů. Jednotlivé rozhovory jsou anonymní.

Při analýze kvalitativních dat z rozhovorů s jednotlivými respondenty byla použita **metoda obsahové analýzy**. Odpovědi respondentů jsou v práci rozděleny do kategorií, kde je dále provedena jejich interpretace.

5 ANALÝZA VÝSLEDKŮ VÝZKUMU

Tabulka 1: Kategorie výzkumu

NÁZEV KATEGORIE	KONKRETIZACE	PŘÍKLAD VĚT Z ROZHOVORŮ
1. Motivace pěstounů	Důvody pěstounů k přijetí dětí do náhradní rodinné péče.	<i>„Měli jsme pocit, že máme kapacitu na víc dětí a chtěli jsme pomoci nějakému dítěti.“</i>
2. Finanční ohodnocení	Vliv výše dávek pro přijetí dětí náhradními rodiči do pěstounské péče.	<i>„Byli jsme finančně zabezpečeni, měli jsme něco našetřeno. Neinvestovali jsme moc do vlastního syna.“</i>
3. Přístup k náhradnímu rodičovství	Postoje, které pěstouni při přijímání dětí do náhradní rodinné péče zaujímali.	<i>„Věděla jsem, že nemusím mít žádné modrooké blond'até miminko. Chtěla jsem dítě, a to co nejdřív.“</i>
4. Doporučení zkušených pěstounů novým zájemcům	Rady stávajících pěstounů novým uchazečům o pěstounskou péči.	<i>„Dobře zvážit své předpoklady, nemít vysoká očekávání a postavit se k tomu jako ke službě.“</i>

Kategorie s názvem „**Motivace pěstounů**“ se jevila vhodná pro zařazení jako jedné z kategorií do bakalářské práce již od začátku utváření kategorií, neboť na motivaci, pohnutky, které žadatele vedou k přijetí dětí do náhradní rodinné péče, je především práce zaměřena. Kategorie s názvem „**Finanční ohodnocení**“ se jevila vhodná pro zařazení jako jedné z kategorií do bakalářské práce proto, jelikož finanční motivace či finanční ohodnocení práce, kterou člověk vykonává dobrovolně, tedy ze své vlastní vůle, zajímá vždy každého lidského jedince. Bez financí není možné žít běžným spořádaným životem, a proto se jeví otázka financí i v této problematice jako důležitý aspekt, neboť matky musí často zůstat s dětmi doma, aby se jim mohly dostatečně věnovat, a tak řádně děti vychovávat.

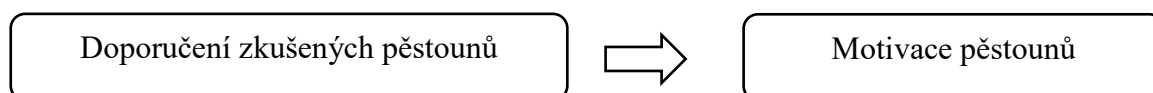
Kategorie s názvem „**Přístup k náhradnímu rodičovství**“ se jevila jako vhodná pro zařazení jedné z kategorií do bakalářské práce proto, že samotný přístup k pěstounství je v úzkém vztahu s motivací k náhradní rodinné péči. Jelikož kdo nemá správné úmysly v rámci přijetí dítěte do pěstounské péče, ten by se zcela jistě ani náhradním rodičem neměl stát. Kategorie s názvem „**Doporučení zkušených pěstounů novým zájemcům**“ se jevila jako vhodná pro zařazení do bakalářské práce proto, jelikož je v dnešní době nedostatek rodičů, kteří by měli o pěstounskou péči zájem. Proto je důležité vědět, která skupina lidí by mohla být vhodnou skupinou potenciálních zájemců o pěstounskou péči. Těmto potenciálním zájemcům by bylo poté vhodné říci, co se od nich bude očekávat a s čím se v rámci výkonu pěstounské péče mohou setkat. Níže jsou graficky znázorněny a popsány vztahy mezi jednotlivými kategoriemi podle toho, jaký vliv na sebe dílčí kategorie vykazují.

Vliv kategorie „Motivace pěstounů“ na kategorii „Přístup k náhradnímu rodičovství“:

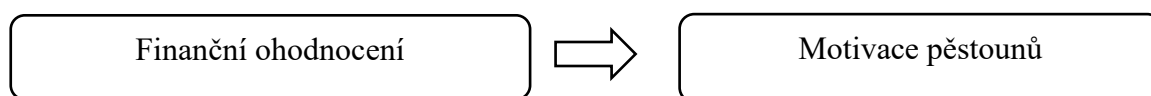
Kategorie „**Motivace pěstounů**“ má vliv na kategorii „**Přístup k náhradnímu rodičovství**“ takový, že kladná motivace vede k pozitivnímu přístupu k převzetí dítěte náhradními rodiči do pěstounské péče. Kladnou motivací se rozumí mít potenciál; kapacitu na více dětí, rozhodnutí pomoci dětem a dát dětem možnost vyrůstat v normální rodině. Tuto pozitivní motivaci k přijetí dětí do pěstounské péče měli 2 respondenti. Dotazovaní cítili, že mohou a jsou schopny výchovy většího počtu dětí než jen svých dvou dětí vlastních. Z toho důvodu si i „pořádili“ jen dvě děti biologické. Už od počátku manželství se rozhodli mít 2 děti vlastní a další 2 děti přijmout do PP. Také chtěli nabídnout přijatým dětem rodinné zázemí a tím dát dětem „pravý“ domov.

Vliv kategorie „Doporučení zkušených pěstounů“ na kategorii „Motivace pěstounů“:

Kategorie „**Doporučení zkušených pěstounů**“ má vliv na kategorii „**Motivace pěstounů**“ takový, že kladné doporučení zkušených pěstounů má vliv na pozitivní motivaci uchazečů o PP. To dokazuje také respondent, jenž měl přátele, kteří přijali děti do pěstounské péče již před nimi. S rodinami těchto známých se respondenti často scházeli, o výkonu pěstounské péče spolu nejednou diskutovali, a tak se postupně pro tuto problematiku nadchli i respondenti sami. Respondenti věděli, do čeho jdou a přátelé je utvrdili v tom, že jejich charakterové vlastnosti a přístup k problematice PP je na tolik dobrý, že by měli i oni podat žádost o dítě do PP. Respondenti poté usoudili, že mají předpoklad pro to být úspěšným žadatelem o PP, jelikož měli kapacitu na více dětí. O přijetí dítěte do PP uvažovali respondenti již od doby, co se spolu jako manželé seznámili. Už tehdy u nich proběhla diskuze o tom, že poté, co budou mít uspokojenu svou vlastní biologickou potřebu ohledně výchovy dětí, budou chtít také oni sami přijmout dítě či děti z dětského domova a umožnit mu zažít opravdový domov.

Vliv kategorie „Finanční ohodnocení“ na kategorii „Motivace pěstounů“:

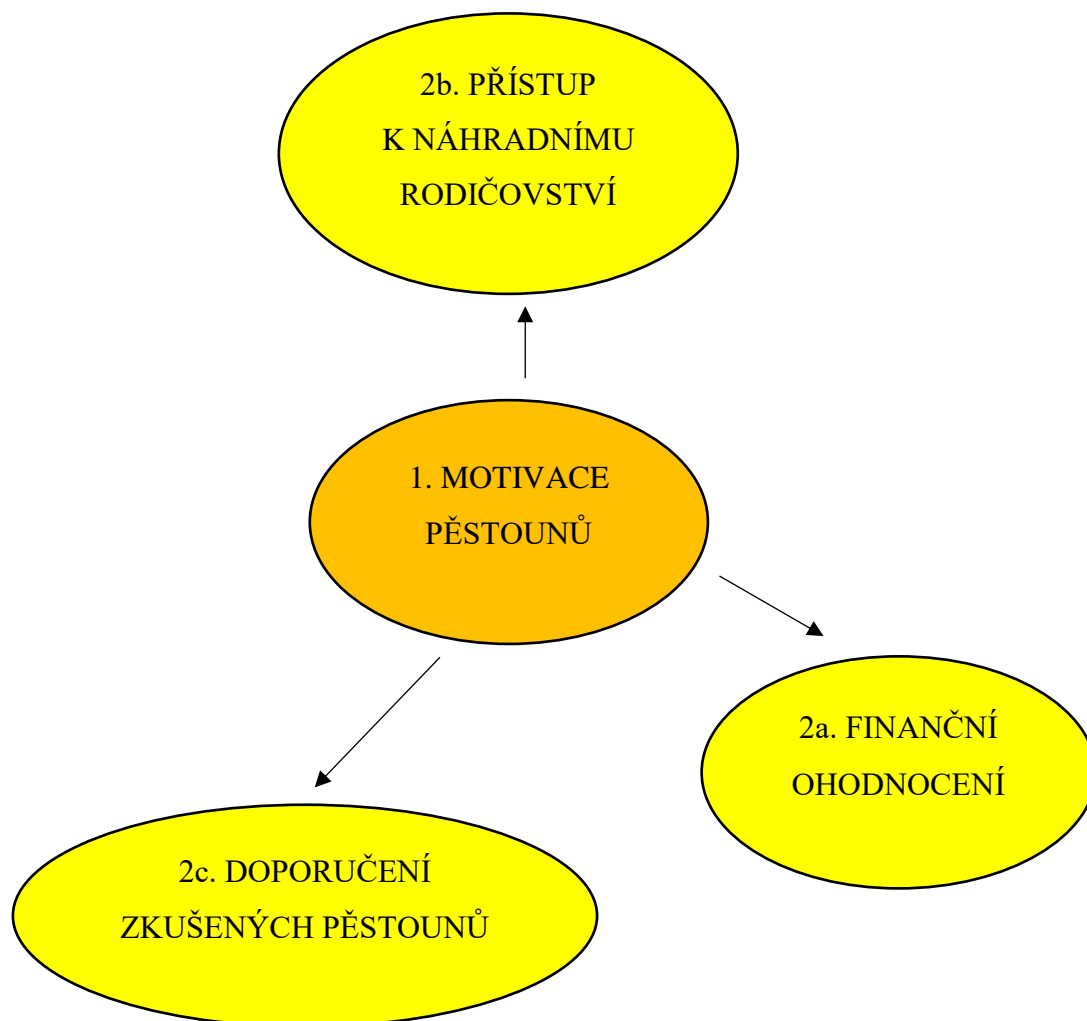
Kategorie „**Finanční ohodnocení**“ má vliv na kategorii „**Motivace pěstounů**“ takový, že v určitých případech může být množství financí, které jako odměnu za výkon pěstounské péče rodiče v průběhu výkonu PP obdrží, jedním z faktorů při rozhodování o přijetí dítěte. To také potvrzuje jeden respondent, který v případě, že by byly dávky pěstounské péče nižší, než jsou dávky stávající, k přijetí dětí do PP nepřistoupil. Respondent tvrdí, že by domácnost společně s výchovou dětí s manželem nemohli finančně zvládnout. Manžel domů nenosí měsíčně 50 000,- Kč, aby mohla být rodina závislá pouze na něm. Výše množství dávek hodnotí jako velmi důležitý faktor, který ji k výkonu PP přiměl. Matka by do rizika, že děti řádně finančně nezajistí, nešla. Tento respondent je přesvědčen, že je finanční ohodnocení pěstounů nedoceněno. Říká, že kdyby neměli zpočátku výkonu PP našetřené peníze, nemohli by jako rodina normálně fungovat.

Vliv kategorie „Přístup k náhradnímu rodičovství“ na kategorii „Finanční ohodnocení“:

Kategorie „**Přístup k náhradnímu rodičovství**“ nemá vliv na kategorii „**Finanční ohodnocení**“, jelikož pozitivní přístup náhradních rodičů nijak neovlivní jejich finanční ohodnocení. Mezi těmito kategoriemi tedy neexistuje přímá úměrnost. To dokazuje respondent, který si bral do PP zdravotně znevýhodněné dítě. Matka, původní profesí zdravotní sestra, si zdravotně znevýhodněnou holčičku vzala proto, aby odlehčila dětskému domovu. Ten dívku ale nechtěl vydat, jelikož se domníval, že matka výchovu o takto zdravotně znevýhodněné dítě nezvládne. Přitom se vedou neustálé debaty o tom, jak právě kupříkladu tyto zdravotně znevýhodněné děti k dlouhodobým pěstounům dostat. Matka však byla plně přesvědčena o tom, že je v jejích silách se o dítě postarat. Peníze na dítě pro matku důležité nebyly, ale i tak ji finance zajímali, jelikož si byla vědoma toho, že pro zdravotně znevýhodnění dítěte to z finanční stránky nebude jednoduché. Tento respondent si bral dítě s odměnou pěstouna 3 500,- Kč, avšak tato odměna se nehodnotila jako plat a ani se nepočítala na důchod. Tato rodina věděla. Avšak přesto si dítě vzala. A kdyby se měla rozhodovat znovu, udělala by to zase. Bez ohledu na to, jak stát její přístup k přijatému dítěti ohodnotí.

Obr. 1: Grafické znázornění ústřední kategorie výzkumu, na kterou přímo navazují kategorie dílčí.

1. Kategorie „**Motivace pěstounů**“: prvotní inspirace pro přijetí dítěte do NRP.

2.a: Kategorie „**Finanční ohodnocení**“ má přímou souvislost s motivací pěstounů, jelikož v určitých případech může být jedním z faktorů při rozhodování o přijetí dítěte do PP.

2.b: Kategorie „**Přístup k náhradnímu rodičovství**“ souvisí s motivací pěstounů tak, že pokud je motivace k přijetí dítěte kladná a silná, tak je i celkový přístup náhradních rodičů k pěstounské péči kladný a vede tak k reálným krokům k přijetí dítěte či dětí do NRP.

2.c: Kategorie „**Doporučení zkušených pěstounů**“ souvisí s motivací pěstounů tak, že pokud je doporučení zkušených pěstounů s náhradní rodinou péčí kladné, pak bude i motivace těchto nových potenciálních uchazečů kladná.

5.1 Interpretace výsledků

V rámci kategorie „Motivace pěstounů“ vyvstaly tyto **důvody pěstounů k přijetí dětí do náhradní rodinné péče**. Argumentů měli pěstouni hned několik. Převažující motivací všech respondentů byla pomoc dětem, jelikož měli respondenti kapacitu na více dětí, a také poskytnutí domova a zázemí. *„Měli jsme pocit, že máme kapacitu na víc dětí a chtěli jsme pomoci nějakému dítěti...“* O možnostech pěstounské péče se často respondenti dozvídali z okolí. *„...z farnosti jsme znali rodiny, které si takto vzaly děti do pěstounské péče. No a jak jsme tak ty naše známé viděli, tak se nám právě zdálo, že bychom taky mohli nějakému dítěti z dětského domova nabídnout to zázemí.“*

Dalším z důvodů přijetí dítěte do PP byl fakt, že se matce odstěhoval z domu dospělý syn a ona neměla o koho pečovat. To ji velmi ranilo, a tak si vzala společně s jejím manželem do PP děti z dětského domova, kde pracovala. *„Víte, syndrom prázdného hnízda je hrozná věc a já jsem nastavená tak, že potřebuju o někoho pečovat. A ta možnost tady byla.“* Zároveň v práci prožívala respondentka syndrom vyhoření, a tak ji ve skutečnosti pěstounská péče zachránila. *„Bylo to velmi rychlé. Brala jsem to jako životní možnost někomu pomoci a tím změnit svoje zaměstnání.“*

Posledním důvodem k přijetí dětí byla neplodnost respondentů. *„...jsme ale věřící a přirozenou cestou jsme miminko mít nemohli, tak jsme zamítly všechny možnosti asistované reprodukce a rozhodli se pro náhradní rodinnou péči.“* Tito respondenti mají celkem 3 přijaté děti. První si osvojili a další dvě děti si vzali do PP, jelikož už nechtěli na děti tak dlouho čekat. *„...řekla jsem na sociálce, že chci pěstounku a ne dítě do adopce, protože by to trvalo moc dlouho a já už nechtěla zase tak čekat.“* Respondenti volbu vzít si děti do PP vyhodnotili jako nejsprávnější cestu k tomu, aby měli velkou a krásnou rodinu a vyřešili zároveň jak problém dětí, tak problém vlastní. Tedy neplodnost.

V rámci kategorie „Finanční ohodnocení“ byl zjištěn **vliv výše dávek pro přijetí dětí pěstouny do PP**. Finance můžou být jedním z důležitých faktorů pro rozhodnutí zájemců stát se náhradními rodiči. Bylo zjištěno, že vliv výše dávek pro přijetí dětí pěstouny do PP žádný nebyl, avšak 1 z respondentů vnímá dávky PP jako nedocenené a při jejich snížení by nemohl PP vykonávat. *„Finanční ohodnocení je velmi nedocenené. Bohužel manžel domů nepřinese 50 tisíc, abychom mohli fungovat. Finančně bychom to nezvládli.“* Zbývají respondenti jsou nyní z výši finančního ohodnocení spokojeni. *„Dnes už je to dobré,*

dřív ty peníze byly velmi symbolické. Musím říct, že možnost být doma bez finančních potíží je ku prospěchu věci.“

A pohled dalšího respondenta na dávky, které od státu pobírá: *„Já pobírám zvláštní odměnu pěstouna, takže dostatečně pokrývá mé potřeby a umožňuje mi být doma s dětmi a věnovat se jim.“* Pohled respondentů, kteří jsou s nynějším systémem dávek PP spokojeni, má přímou souvislost s jejich převažující motivací k přijetí dětí do PP. U těchto respondentů nehrály roli při přijímání dětí peníze, kterými budou po dobu výkonu PP pěstouni odměňováni, ale to, že mají kapacitu na více dětí a chtějí děti připravit na dospělost a na to, aby se jim v životě dobře vedlo.

V rámci další kategorie „Přístup k náhradnímu rodičovství“ vyvstaly **postoje, které pěstouni při přijímání dětí do náhradní rodinné péče zaujímali**. Celkový přístup pěstounů se jeví jako svědomitý a zodpovědný. První kroky při řešení procesu PP respondenty vedly za známými či za sociálními pracovníci. Nikdo z dotazovaných nešel do PP bezmyšlenkovitě. Každý respondent měl o dítěti, které chce přijmout, určitou představu. *„...věděla jsem, že nemusím mít žádné modrooké blondaté miminko. Chtěla jsem dítě, a to co nejdřív.“* Další představa o přijatém dítěti: *„Tmavého dítěte jsme se báli, ale jinak nám to bylo asi jedno. Nemocného dítěte jsme se nebáli.“* Při výběru dítěte tak respondenti neměli na děti přehnané požadavky. Všichni svůj úmysl rodině či známým oznámili. *„Oznámili jsme jim to, neptali jsme se. Ale věděli jsme, že nás podpoří.“* Celkově byli pěstouni okolím přijati kladně. A i když se někomu z rodiny či známých pěstounů proces zpočátku nepozdával, tak v konečném důsledku došlo ke změně názoru na kladný.

V rámci zkoumání se ukázalo, že pěstouni mohli přijatým dítětem nabídnout sourozence, domov, lásku, pochopení, zázemí. Skutečnost dokládá tento výrok: *„Všechno to, co bychom byli schopni nabídnout biologickým dětem...rodinu, zázemí, lásku.“* Pěstouni chtěli PP dokázat, aby byly děti v životě dobří a spokojení lidé. *„Chtěla bych, aby byli dobří a spokojení lidé.“* Věřící rodiny vedly hodně děti k víře. *„Aby byly věřící lidé, to je pro mě základ.“* Dále kladly respondenti důraz na samostatnost dětí, dodržování pravidel a na vztah důvěry v rodině. Vyzdvihovali také důležitost režimu a důslednosti v plnění povinností. *„U nás musí být režim a přísnost. Vím, že jsem pro holky velká autorita. Slevit se dá vždycky, hůř se přitvrzuje. Jsem nekompromisní, a to se mi mockrát zúročilo“,* říká bývalá vychovatelka v dětském domově. Jiný respondent však hraje roli oponenta tohoto výroku a říká: *„Já jsem zastáncem toho, že po zlém to nejde. Vždycky musí jeden ustoupit.“*

Tento respondent má tak jasně demokratický styl výchovy, který se neslučuje s předchozím výchovným stylem autoritativním. Čili postoje k výchově dětí se u respondentů velmi liší.

Co se týče postojů k procesu před zařazením dítěte do PP, tak ten hodnotí respondenti jako užitečný, důležitý, obtížný, ale zvladatelný. „*I když tam byly těžké chvíle, tak je to pořád správné. Protože kdo to nedá, tak to nedá ani z dlouhodobého hlediska.*“ A tvrzení dalšího respondenta: „*Bylo to užitečné. Každému to na začátku připadá, že se to přehání s tím množstvím papírů, školení a tak...ale zpětně hodnotím, že důležité to bylo a jsme za to rádi.*“ Respondenti měli před přijetím dětí různé pochybnosti. Obávali se ztráty soukromí, genetiky dětí, biologických rodičů, adaptačního období, a také sebe samých. „*Měli jsme obavy z narušení soukromí a taky adaptačního období, toho jsme se báli.*“ Při představě o PP mysleli na výchovu dětí, a také zde byla vidina velké a krásné rodiny. „*S manželem jsme si říkali, že se máme rádi a že chceme vychovávat děti, dát jim rodinu a mít se o koho starat. Nic jiného jsme v tu chvíli nechtěli.*“

Postoje k realitě, která s přijatými dětmi nastane, se u pěstounů lišily. U těch, kteří byli už dříve v kontaktu s pěstounskými rodinami, se realita s očekáváními shodovala. U pěstounů, kteří s výchovou malých dětí neměli žádné zkušenosti, se prvotní očekávání od reality markantně lišily a realita byla pro ně velmi těžká a krutá. A pěstounům, kteří měli zkušenosti se samotnou výchovou problematických dětí, se realita zdála jako méně náročná, než jakou si oni sami představovali. Velmi zde tak záleží na zkušenostech těch, kteří se rozhodnout stát se pro přijaté děti náhradními rodiči.

A v rámci poslední kategorie „Doporučení zkušených pěstounů novým uchazečům“ vyvstalo, **jaké rady by stávající dlouhodobí pěstouni dali novým uchazečům o PP** a jaký by měl uchazeč o PP být. Podle dlouhodobých pěstounů by měl být vhodný žadatel schopný, chtít dětem pomoci a mít k nim kladný vztah. Dále by pěstouni neměli primárně řešit nějaký svůj osobní problém, měli by mít za sebou výchovu svých vlastních dětí, a pokud je to možné, tak být finančně zabezpečený. Také by uchazeči o PP měli počítat s tím, že přijdou o soukromý život a matka by neměla mít na prvním místě kariéru, ale děti a péči o domácnost. Jak říká jeden respondent, tak by rodina měla být: „*...pokud možno s vlastními dětmi, aby rodiče měli uspokojenou potřebu rodičovství a měli nějaké zkušenosti s emočně vyrovnaným dítětem. Maminka by neměla považovat za důležitou pracovní kariéru a alespoň z počátku se maximálně věnovat přijatým dětem.*“

Dobrý pěstoun by měl být trpělivý, tolerantní, laskavý, extrovertní povahy, důsledný ve výchově, mít pevné zdraví, schopnost obhájit své jednání a přiměřené nároky na děti, dále mít dostatek času na děti, znalosti z pedagogiky a psychologie, smysl pro humor, být zakotvený ve víře a mít pevnou oporu v rodině či v partnerovi. Pěstounem se nemůže stát pouze člověk, který má rád děti. *„Chce to hodně trpělivosti. Být tolerantní, být schopný se před okolím obhájit, mít pozitivní přístup k životu i k lidem a mít manželství, které přežije všechno.“* Pokud si bude chtít potenciální pěstoun vzít dítě do PP, je potřeba, aby měl pevnou oporu buď v partnerovi, nebo minimálně v širší rodině. Nikdy by neměl být na výchovu a péči o děti sám. Také by osobnost pěstouna neměla být introvertní povahy, jelikož je při výkonu PP potřeba neustálé komunikace se sociálními pracovníky, učitelkami ve škole, s lékaři, pomáhajícími organizacemi apod. Pěstoun by vzniklé problémy neměl nikdy řešit sám v sobě, ale pokud vznikne problém, jeho povinností je se obrátit na odborníky a vše s nimi konzultovat.

Pro přijaté dítě by měl být pěstoun především dobrým rodičem. *„V dlouhodobé pěstounské péči je potřeba být určitě rodičem. Ale poučeným, důsledným, využívajícím odbornou pomoc v případě potřeby.“* Stávající pěstouni radí novým uchazečům, aby si uvědomili velkou míru zodpovědnosti za přijaté děti, jak dlouhou dobu výkon PP trvá, dlouhou dobu trvání vyřízení všech formalit, narušený psychický stav dětí a to, že přijdou o soukromí, volnost a třeba i přátele. *„Aby si uvědomili, na jakou dobu to je...že přijdou omezení, ztráta soukromí, přátel, všechno se opotřebovává, pořád něco kupujete nebo vyměňujete...chce to nervy, ale stojí to za to.“* Dobré je nemít od dětí vysoká očekávání a dobře zvážit své předpoklady. Být o výchově dětí v PP opravdu přesvědčeni.

Důležité je mít přijaté děti rád za všech okolností a chtít jim dát možnost vyrůstat v normální fungující rodině. Jelikož ústavní výchova nemůže model běžné fungující rodiny nikdy nahradit. Stávající zkušení pěstouni vzkazují novým zájemcům o PP, aby se nebáli. *„Kdybych se měla ve dvaceti znovu rozhodovat, šla bych do toho znova.“* Nikdo ze stávajících zkušených pěstounů by své rozhodnutí ohledně přijetí dětí do PP nevrátil. Pěstounská péče s sebou přináší starosti, občas i velké nervy, ale všichni respondenti do jednoho se shodují na tom, že ty hezké okamžiky, které s dětmi rodina mohla zažít a zažívá, jim všechny mrzutosti s dětmi nahradí.

Náhradní rodičovství je smysluplná činnost, i když míra její úspěšnosti není vždy taková, jak by si rodiče představovali. Nejvíce se mi líbí krédo, kterým se řídí jedna pěstounka. *„Doufej v nejlepší, připrav se na nejhorší, za všech okolností měj rád.“*

Je to první zákon matky Murphyové. A slova, která tento zákon říká, by měli mít vždy na paměti všichni ti, kteří děti do náhradní rodinné péče přijímají. Tato rada je ve výkonu PP klíčová.

6 DISKUZE

V této části budu porovnávat dosažené výsledky mého výzkumu s výsledky zkoumaných jevů, na něž se bakalářská práce zaměřuje, kterých docílil spolek Střediska náhradní rodinné péče v Praze v roce 2014. Výzkum tohoto spolku byl financován Nadací Sírius, a to z grantového programu, který nese název „Preventivní programy a systematická řešení“. Výzkumný vzorek zde tvořilo 30 pěstounských rodin a 22 rodin s dítětem osvojeným. Všichni respondenti využívaly služeb Střediska náhradní rodinné péče (Bubleová, Novák, Vágnerová a kol., 2014, s. 3). Tento výzkum byl zaměřen na období před přijetím dětí pěstouny a osvojiteli do náhradní rodinné péče. Odlišnost tohoto výzkumu tak spočívala v tom, že zde bylo zkoumáno jak období před přijetím dětí do PP či osvojení, tak zde nastala komparace mezi pěstouny a adoptivními rodiči.

Bakalářská práce se zaměřila na zkoumání 3 celků. První celek, nejdůležitější, se věnoval motivaci neboli pohnutkám pěstounů, jež vedly pěstouny k přijetí dětí do náhradní rodinné péče. Pohnutek, které vedou rodiče k přijetí dítěte do NRP, je celá řada. Rodiče si přijetím dítěte uspokojují různé potřeby. Pokud jsou potřeby rodičů přijatým dítětem ku prospěchu, pak má dítě, které vyrostlo v láskyplném prostředí rodiny mnohem větší šanci při uplatnění se v budoucím životě (Zezulová, 2012, s. 20). Děti rodičům přináší různá uspokojení a rodiče se kvůli dětem vzdávají mnoha věcí, které dříve např. vykonávali ve svém volném čase. Pěstouni jsou nejčastěji lidé, kteří chtějí mít velkou rodinu a kteří chtějí přijatým dítětem pomoci, aby měly lepší život, než je život v ústavním zařízení či v nevhodném rodinném prostředí. Dalším z důvodů pro přijetí dítěte je neplodnost, která se týká stále většího procenta populace. Rodiče často preferují přijetí dítěte do PP než do adopce, jelikož se jim nechce na dítě vhodné do osvojení čekat. Jakmile se jednou rozhodnou, jejich touha je velmi silná.

Z výzkumu bakalářské práce vyplynulo, že se **důvody přijetí dětí náhradními rodiči do PP** liší. Tato odlišnost je dána odlišnými potřebami náhradních rodičů. Záleží to na tom, co rodiče od dětí očekávají a kým se pro ně děti mají stát. Pokud se mají děti pro rodiče stát náhradou jejich dětí vlastních, pak je zde **motiv neplodnosti**. Podle výzkumu Střediska náhradní rodinné péče (dále jen SNRP) je však motiv neplodnosti spíše motivem osvojitelů než pěstounů, jelikož z jejich výzkumu vyplývá, že osvojitelé velmi často zdůrazňují potřebu mít děti, někdy i více dětí, jelikož mít biologické děti nemohou, a tak volí adopci jako řešení situace. Tímto se tak liší výsledky mého výzkumu od studie SNRP, jelikož

respondent v mém výzkumu, jež nemohl mít děti, si chtěl vzít již od začátku děti do PP. Rozhodl se tak proto, jelikož nechtěl čekat delší čas, než mu dítě bude přiděleno. Poté, co se respondent rozhodl, že chce přijmout dítě do NRP, chtěl dítě co nejdříve. A proces osvojení trvá většinou déle. Oba výzkumy se však shodují v tom, že touha bezdětných žadatelů po dítěti se stává jejich dominantní potřebou a tito žadatelé tak v době před přijetím dítěte neuvažují nad tím, jaké by dítě mělo být. Toto je u této skupiny specifické. Respondent z výzkumu BP byl toho názoru, že biologický rodič si také nevybírání, jaké dítě se mu narodí. Těmto respondentům je lhostejné, jaké dítě budou mít, důležité pro ně je, když vůbec budou dítě mít. Také zde byl společný **motiv pomoci dětem**, a tím získání nové krásné rodiny.

Většina pěstounů už však své vlastní děti má, a tak jsou i jejich motivy pro přijetí dítěte jiné než neplodnost či pouhá pomoc dětem, a tím zároveň také sobě. Mezi motivy, které byly v obou výzkumech shodné, patří **potřeba o někoho pečovat**. Tito lidé chtějí mít velkou rodinu a nemyslí si, že musí vychovávat jen své vlastní děti, ale už delší dobu mají ve své rodině místo také pro děti přijaté. Další společný motiv se řadí **mít sourozence** pro své vlastní děti. V mém výzkumu i ve výzkumu SNRP chtělo pěstouni sourozence pro své vlastní děti s podmínkou mít děti přibližně stejného věku. Dalším z hlavních motivů bylo **dát dětem domov**. Tito respondenti chtěli dát dětem možnost vyrůstat v normální fungující rodině, jelikož usoudili, že děti nemají zázemí a oni jako rodina mají kapacitu na výchovu více dětí. Jedním z dalších podnětů, které vedly pěstouny k přijetí dítěte do NRP byla **informace o konkrétním dítěti, které potřebuje pomoc**. U obou výzkumů se jednalo o děti z dětského domova, o které se vychovatelky v DD nevhodně pečovaly. V obou případech se jednalo o děti zdravotně znevýhodněné. Následujícím podnětem bylo **setkání s rodinou, která si vzala děti z DD**. Tento motiv vedl k přijetí dětí do PP respondenty, jež se dlouhodobě stýkali s již stávajícími pěstounskými rodinami. A protože se jim jejich způsob života zalíbil, rozhodli se jednat stejně. A posledním společným motivem, jež vedl respondenty v obou výzkumech k přijetí dětí do PP, byla **potřeba péče o další děti**. Tito pěstouni se rozhodli přijmout děti v době, kdy jim odrostly jejich vlastní děti a oni měli stálou potřebu o někoho pečovat. Zažívali syndrom prázdného hnízda a přijetím nového dítěte chtěli tento negativní pocit omezit.

Ve výzkumu SNRP však měli respondenti více pohnutek, kvůli kterým přijali pěstouni děti do PP. Jedním z motivů bylo **dát šanci dítěti, jehož osud se jim zdál nespravedlivý**. Tuto pohnutku žádný z mnou dotazovaných respondentů nevedl. Tito respondenti tak

zažívali soucit s dítětem, které chtěli přijmout. Chtěli mu dát stejnou šanci, jako mají děti ostatní. Podle SNRP si však tyto respondenti neuvědomují, jaký vliv na ně a na jejich rodinu bude přijaté dítě mít, a tak mají často o NRP nerealistické představy. Také zde byl motiv pro přijetí dítěte ten, že pěstouni **natrefili na inzerát** v novinách. Pokud jde o výzkum BP, tak se zde vyskytla jedna pohnutka, která se ve výzkumu SNRP nevyskytla. Touto pohnutkou byla **změna zaměstnání**. Respondentka uvedla, že se v práci nepohodla a musela z ní odejít. A jelikož pracovala v DD, tak se jí PP jevila jako nejvhodnější řešení, které mohla udělat. Změnou zaměstnání dala dětem, které to potřebovaly, zázemí a ona sama sobě zase pomohla tak, že měla o koho pečovat.

Druhou oblastí, kterou se BP zabývala, byl přístup pěstounů k náhradnímu rodičovství. Tato BP se zaměřuje na **postoje, které pěstouni k přijetí dětí do NRP zaujímali**. Z výzkumu SNRP vyplynulo, že osvojitelé chtějí získat dítě, jež by jim byl náhradou za jejich vlastního biologického potomka. Jelikož však tyto lidé nemají zkušenosti s výchovou, tak zde dochází k idealizaci života s přijatými (osvojenými) dětmi. Tito bezdětní lidé si nedovedou představit, že výchova přijatých dětí s sebou přináší rizika, se kterými se náhradní rodiče budou muset vyrovnávat. U těchto rodičů tak dochází ke značným rozporům mezi realitou a jejich očekáváním. O výchově dětí tak mají **nerealistické představy**, i když chtějí být pro děti dobrými rodiči. Chtějí si uspokojit své rodičovské tužby, avšak si přiznávají, že se nedovedli představit, jaké problémy budou muset řešit. Přístup, který podle výzkumu SNRP k rodičovství zaujímali osvojitelé, zaujímali ve výzkumu BP respondenti, jež byli bezdětní, avšak děti si vzali do PP, jelikož nechtěli na dítě dlouho čekat. Zde však hrála roli i otázka financí, kdy by za osvojené dítě nebylo žádné finanční ohodnocení.

Výzkum SNRP uvádí, že velký rozdíl ve vnímání reality nebyl ani u pěstounů samotných. Přesto, že pěstouni měli určité zkušenosti s výchovou vlastních dětí, tak byl k výkonu PP jejich **postoj naivní**. Pěstouni s určitými potížemi při výchově přijatých dětí počítali, avšak, jak říká jedna respondentka: „...*počítali jsme se standardními potížemi a přišly nestandardní.*“ S tímto naivním postojem šli do PP i respondenti v PP, kteří byli neplodní, avšak ostatní respondenti, kteří do výkonu PP více pronikli proto, jelikož se rodiče stýkali s rodinami, které byly samy pěstouny, či pokud měli rodiče zkušenosti s problémovými dětmi, tak byly jejich reálné představy o výkonu PP reálné. Tito lidé počítali s problémy všeho druhu, a ačkoli se stali při výchově přijatých dětí věci, které nečekali, nebyli těmito problémy zaskočeni. Naopak se při výskytu potíží uvědomili,

že taková rizika PP přináší. Respondenti věděli, že výkon PP pro ně bude náročný, a proto i zaujímali při výchově přijatých dětí **nebojácny postoj**.

Z obou výzkumů též vyplynulo, že měli pěstouni určité **obavy týkající se společného soužití** s dětmi a z přijetí dětí do již existující rodiny, a tak bylo pro pěstouny adaptační období s dětmi různě těžké. Z výzkumu SNRP vyplynulo, že adaptační období většiny respondentů předčilo jejich očekávání. I když počítali s tím, že v tomto období problémy nastanou, tak nevěděli, že budou tak velké a že celé adaptační období bude pro celou rodinu velmi náročně. Od výzkumu SNRP se liší výzkum BP v tom, že adaptační období pěstounů, kteří již svoje dítě měli a zároveň měli zkušenost s problémovými dětmi, tak pro ně bylo vnímání adaptačního období s přijatými dětmi snazší. K celému období soužití s dětmi tak zaujímali **vyrovnaný postoj**. V rámci tohoto celku jsem přišla k závěru, že by uchazeči o PP měli být v rámci příprav před přijetím dětí do PP seznámeni s riziky, se kterými se mají velkou pravděpodobnost jako pěstouni v rámci adaptačního období, a také v celém výkonu PP, setkat. Důležité je nebýt naivní a mít přehled a informace o tom, co všechno se může v rámci PP stát. Pěstouni by měli vědět, jak je vhodné vzniklé problémy, které při výkonu PP nastanou, co nejlépe řešit.

A poslední celek, kterým se BP zabývala, byl zaměřen na **radu zkušených pěstounů novým uchazečům o PP**. Doporučením zkušených jedinců v jakékoli problematice by nezkušení jedinci měli alespoň naslouchat, i když mnohdy ani to nedělají. Ten, kdo má zkušenosti, tak ví. A ten, kdo je nemá a neřídí se radami zkušenějších, potom často lituje. Poslouchat rady zběhlejších pěstounů je velmi důležité. Výzkumy se shodují, že by si noví uchazeči měli své **rozhodnutí důkladně rozmyslet**. Jak říká jeden pěstoun z výzkumu BP: „*Aby si uvědomili, na jakou dobu to je. Že to není na rok, je to na hrozně dlouhou dobu...a že ty děti nejde jenom tak vyhodit z domu jako nějakou věc.*“ Uchazeči by měli zvážit svoje předpoklady, **zjistit si o problematice co nejvíce informací**, aby věděli, do čeho jdou a potom nebyli v šoku, když se jejich očekávání nebudou shodovat s realitou. V obou výzkumech radí zkušení pěstouni zaměřit se na získávání informací a na novou situaci se co nejdůkladněji připravit. Důležité je **nepřeceňovat svoje síly**. Zkušení pěstouni radí novým uchazečům **nebýt na to sám**. Pěstounské péče se není třeba obávat, pokud má člověk dobré zázemí a oporu v rodině. Respondenti v obou výzkumech spolu souhlasí v tom, že by si vždy měl brát děti do PP manželský pár, jelikož když bude mít jeden rodič v druhém oporu, všechny problémy se budou řešit lépe. PP se **netřeba bát**. Je to těžké, ale dá se to zvládnout, říká respondentka SNRP. S tímto výrokem se shoduje

i respondentka výzkumu BP, která lidem radí, aby se nebáli. Jak ona sama říká: „*Kdybych se měla ve dvaceti znovu rozhodovat, šla bych do toho znova.*“

Dále se respondenti obou výzkumů shodují v tom, že noví uchazeči **nesmí mít přehnaná očekávání, a také by měli být připraveni na celou řadu problémů**, které jsou součástí PP. Respondentka výzkumu BP radí **postavit se k PP jako ke službě**. Dobře zvážit své předpoklady a nemít vysoká očekávání. Pěstounská péče není jen o pomoci dětem, ale hlavně o toleranci, respektu, pokoře a trpělivosti. Na tom se oba výzkumy shodují. Ve výzkumu BP respondenti odpověděli, že **dobry pěstoun by měl být trpělivý, tolerantní, laskavý, extrovertní povahy**, aby měl schopnost se obhájit. Také by měl mít pevné zdraví, být důsledný ve výchově, avšak mít na děti přiměřené nároky. Výzkumy se shodují, že pěstouni vždy musí **brát dítě takové, jaké je**. A neočekávat vděk. Děti nelitovat, neboť to je pro ně nejhorší. Minulost dětem nepřipomínat a zaměřit se na to, co je teď, popřípadě na budoucnost. Ukázat dětem správný směr. Pěstoun by měl **mít na děti dostatek času**, znalosti z pedagogiky a psychologie, brát věci s humorem a být pevně zakotvený ve víře. Také je nezbytné, aby měl pěstoun v někom či v něčem oporu. A to buď ve víře, životním partnerovi, anebo v přátelích.

Zkušení pěstouni po svých zkušenostech vědí, že se vždycky nějaké problémy objeví, a proto nezkušeným uchazečům radí **nebát se požádat o pomoc**, v případě, že se problémy objeví. Jak ve výzkumu SNRP, tak ve výzkumu BP respondenti odpověděli, že pro ně samotné jsou velkou oporou doprovodné organizace. Je dobré být s nějakou organizací ve spojení, jelikož se zde nabízí služby sociálních pracovníků, právníků a psychologů. Vesměs všichni respondenti odpověděli, že služeb doprovodné organizace v případě potřeby využívají. Noví uchazeči by si **měli klást přiměřené cíle, nepřeceňovat se a nemyslet jen na sebe**, ale také na ostatní členy rodiny. Rodina s rozhodnutím rodičů musí souhlasit. Není to pravidlem, pokud jsou v rodině malé děti, či děti vůbec žádné, avšak pokud je někdo z domácnosti proti rozhodnutí přijmout dítě do PP, měla by si o tom rodina promluvit a řádně se nad problematikou zamyslet. Důležité je **mít realistický přístup** a jak sobě, tak přijatým dětem stanovit přiměřené cíle. Uchazeči se musí smířit s tím, že dítě má jiné geny než oni a tudíž, že dítě nejde zcela nepřevychovat.

Ve výzkumu SNRP se oproti výzkumu BP vyskytly také další cenné rady, které by zkušení pěstouni chtěli vzkázat novým uchazečům o PP. Jednou z rad je, aby si pěstouni nepřipadali hned špatně, když se jim něco ve výchově přijatých dětí nedaří. Tudíž **nemít pocit nedostatečnosti**. Pěstouni by neměli mít pocit, že za všechno můžou oni. Žádný rodič

nemá výchovu svých dětí bez chyb, a tak toto nemůže nikdo ani požadovat po rodičích náhradní. Každý by měl děti vychovávat tak, jak nejlépe dovede. Je potřeba si uvědomit, že nic nejde hned. Biologický faktor přijatých dětí je velmi silný a dříve či později se vždy projeví. A poslední rada, kterou radí zkušení pěstouni novým uchazečům ve výzkumu SNRP je, že aby náhradní rodiče svou roli úspěšně zvládli, **měli by se starat i o sebe a o svůj partnerský vztah**. Respondenti se v tomto výzkumu shodli, že je důležité pečovat o svůj partnerský vztah, jelikož jsou si vědomi toho, že kvůli tomu, že náhradní rodiče věnují veškerou svou péči a energii dětem, tak zapomínají na svého partnera, a tím dochází k řadě zbytečných rozvodů, které by vůbec nemusely být.

ZÁVĚR

Pokud chce člověk něčeho dosáhnout, musí si stanovit cíl, kterého chce dosáhnout. A aby cíle opravdu dosáhl, musí mít k jeho dosažení motivaci. Něco, co člověka vede dopředu. Pokud má člověk motivaci, pohnutku, která je pro něho důležitá, má velkou pravděpodobnost, že svého cíle dosáhne. Motivací k něčemu však teprve všechno začíná. Cesta k dosažení cíle není vždy krátká a jednoduchá. To také potvrdili stávající pěstouni, kteří si vzali dítě do pěstounské péče. Před tím, než udělali k přijetí dítěte první krok, museli být přesvědčeni, že to, co dělají, chtějí opravdu udělat. Museli mít motivaci. Každý musel mít svou vlastní motivaci, která ho vedla k tak razantnímu kroku, jako je přijetí dítěte do náhradní rodinné péče.

Ve své bakalářské práci jsem si kladla za cíl zjistit, jaké pohnutky vedou žadatele o pěstounskou péči k přijetí dětí do náhradní rodinné péče a jak pěstouni k náhradnímu rodičovství přistupují. Dílčím cílem bakalářské práce bylo zjistit, co radí zkušení pěstouni uchazečům o náhradní rodinnou péči.

V rámci teoretické části jsem se zaměřila na objasnění problematiky náhradní rodinné péče, kde jsem uvedla její formy a kde jsem se zároveň v rámci jedné z forem náhradní rodinné péče, péče pěstounské, zaměřila na osobnost pěstouna. Další a nejdůležitější část byla zaměřena na motivaci pěstounů k přijetí dítěte do pěstounské péče a poslední část práce byla věnována procesu zprostředkování pěstounské péče.

V rámci empirické části jsem se formou polostrukturovaných rozhovorů, které jsem vedla se stávajícími pěstouny, snažila zjistit a objasnit cíle mé bakalářské práce, které tak na základě úspěšných zjištění byly naplněny. Pohnutky, které vedou pěstouny k přijetí dětí do náhradní rodinné péče, se od sebe liší. Jiný přístup k přijetí dítěte je tehdy, pokud pěstouni své biologické děti mít nemohli a jiný těch, kteří děti mají, ale svou rodinu si chtějí rozšířit o další sourozence dětí biologických, jelikož jsou názoru, že je v jejich rodině místo pro další děti, kterým můžou poskytnout domov a dát rodinné zázemí. Kladné doporučení zkušených pěstounů má vliv na pozitivní motivaci nových zájemců o pěstounskou péči. A pokud je motivace pozitivní a potencionální pěstouni jsou přesvědčeni, že své síly nepřecenili a všechno si důkladně promysleli, pak vede vše k tomu, aby se zvýšil počet zájemců o pěstounskou péči a aby se noví žadatelé přijetí dětí do náhradní nové péče přestali obávat.

Z výzkumu vyplývá, že by se měla celkově provést větší informovanost nových žadatelů o náhradní rodinnou péči, jejichž počet rok od roku klesá, a tudíž dětí v dětských domovech ústavního typu stále neubývá. Pěstounská péče je v České republice opravdu problematikou, neboť patříme mezi státy mající velké procento dětí v ústavní péči. Snaha státu je momentálně dostat děti do rodin, avšak toto se moc nedaří, jelikož chybí zájemci. Píší se příručky s problematikou náhradní rodinné péče, avšak tyto dokumenty nejsou zcela veřejnosti dostupné. Vyskytují se pouze na magistrátech ve větších městech a na odděleních sociálně-právní ochrany dětí. Toto je však dle mého názoru nedostatečné.

Informace o náhradní rodinné péči by se měly dostat do novin a časopisů, které jsou běžně k dostání v trafikce. Je potřeba zpřístupnit tuto problematiku veřejnosti a otevřít lidem oči. Osobně považuji za nezbytné vysvětlit národu, že každé dítě, ať už je jakékoliv, potřebuje domov. Zázemí a rodinu, kde se bude rádo vracet a kde se bude opravdu cítit jako doma. Místo, kde bude mít lásku a kde bude v bezpečí. Protože jediné tak může jít naše společnost kupředu, když bude mít možnost stále více jedinců žít lepším životem a být produktivnější. Je důležité lidi namotivovat. Dát jim informace, aby věděli, co všechno je může potkat, budou-li chtít přijmout dítě do pěstounské péče a stát se tak náhradními rodiči. A pokud se lidem tato problematika zalíbí a oni na ni získají pozitivní náhled, nebude sociálním pracovníkům zbývat nic jiného, než tyto lidi v jejich motivaci podporovat a úspěšně je přivést až k samotnému přijetí dítěte do náhradní rodinné péče.

Tato problematika by se dala dále zkoumat v rámci kvantitativního výzkumu, kde by bylo možno zkoumat tyto hypotézy:

H1: Špatná dostupnost informací veřejnosti je příčinou nízkého počtu žadatelů o NRP.

H2: Velmi vysoké požadavky na pěstouny jsou příčinou snižování zájemců o PP.

Vzhledem k výše uvedeným poznatkům bych pro další praxi navrhovala větší informovanost o pěstounské péči, a to formou běžně dostupných novin a magazínů, kde by byly rozhovory s již zkušenými pěstouny, kteří by nové zájemce motivovali a poskytovali jim cenné rady, bez kterých se v případě toho, že se jako čtenáři rozhodnou stát se novými náhradními rodiči, neobejdou.

ZDROJE

Seznam použité literatury

1. BUBLEOVÁ, Věduna, NOVÁK, Ondřej, VÁGNEROVÁ, Marie a kol. *Výzkum praxe náhradní rodinné péče v České republice a zkušenosti aktérů s touto praxí*. 1. vyd. Praha 1: Středisko náhradní rodinné péče, spolek, 2014. ISBN 978-80-87455-25-8.
2. BUBLEOVÁ, Věduna, VÁVROVÁ Alena, VYSKOČIL, Filip a kol. *Základní informace o osvojení (adopci)*. 3. přeprac. vyd. Praha 1: Středisko náhradní rodinné péče, spolek, 2014. ISBN 978-80-87455-17-0.
3. BUBLEOVÁ, Věduna, FRANTÍKOVÁ Jana, VYSKOČIL Filip a kol. *Základní informace o pěstounské péči a péči poručníka*. 3. přeprac. vyd. Praha 1: Středisko náhradní rodinné péče, spolek, 2014. ISBN 978-80-87455-19-7.
4. DYTRICH, Zdeněk, MATĚJČEK, Zdeněk. *Nevlastní rodiče a nevlastní děti*. 1. vyd. Praha 7: Grada Publishing, spol. s. r. o., 1999. ISBN 80-7169-897-0.
5. DUNOVSKÝ, Jiří a kol. *Sociální pediatrie: Vybrané kapitoly*. 1. vyd. Praha 7: Grada Publishing, spol. s. r. o., 1999. ISBN 80-7169-254-9.
6. KLIMEŠ, Jeroným. *Reakce na ambivalentní objekt*. 1. vyd. Praha: Universita Karlova, 2002. ISBN neuvedeno
7. MATĚJČEK, Zdeněk a kol. *Náhradní rodinná péče: Průvodce pro odborníky, osvojitele a pěstouny*. 1. vyd. Praha: Portál, 1999. ISBN 80-7178-304-8.
8. MATĚJČEK, Zdeněk. *O rodině vlastní, nevlastní a náhradní*. 1. vyd. Praha 8: Portál, 1994. ISBN 80-85282-83-6.
9. MATĚJČEK, Zdeněk (ed.), KOLUCHOVÁ, Jarmila, BUBLEOVÁ, Věduna a kol. *Osvojení a pěstounská péče*. 1. vyd. Praha: Portál, s.r.o., 2002. ISBN 80-7178-637-3.
10. MATOUŠEK, Oldřich. *Slovník sociální práce*. 1. vyd. Praha: Portál, s. r. o., 2003. ISBN 80-7178-549-0.
11. NAKONEČNÝ, Milan. *Motivace chování*. 3., přeprac. vyd. Praha 10: TRITON, 2014. ISBN 978-80-7387-830-6.
12. NOVOTNÝ, Petr, IVIČIČOVÁ, Jitka, SYRŮČKOVÁ, Ivana a kol. *Nový občanský zákoník: Rodinné právo*. 1. vyd. Praha 7: Grada Publishing, a.s., 2014. ISBN 978-80-247-5167-2.

13. NOŽÍŘOVÁ, Jana. *Náhradní rodinná péče*. 1. vyd. Praha 1: Linde Praha, a.s., 2012. ISBN 978-80-8613191-7.
14. PAZLAROVÁ, Hana (ed.). *Pěstounská péče: manuál pro pomáhající profese*. 1. vyd. Praha: Portál, s. r. o., 2016. ISBN 978-80-262-1020-7.
15. ŘÍČAN, Pavel. *S dětmi chytře a moudře: Psychologie výchovy pro rodiče a prarodiče*. 1. vyd. Praha: Portál, s. r. o., 2013. ISBN 978-80-262-0343-8.
16. SYCHROVÁ, Adriana. *Pedagogické aspekty náhradní rodinné péče*. 1. vyd. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2015. ISBN 978-80-7395-955-5
17. ŠKOVIERA, Albín. *Dilemata náhradní výchovy*. 1. vyd. Praha: Portál, s. r. o., 2007. ISBN 978-80-7367-318-5.
18. ŠULOVÁ, Lenka. Současná česká rodina. In: GILLERNOVÁ, Ilona. KEBZA, Vladimír a RYMEŠ, Milan. *Psychologické aspekty změn v české společnosti, člověk na přelomu tisíciletí*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-2798-1.
19. VÁGNEROVÁ, Marie. *Psychologie osobnosti*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2010. ISBN 978-80-246-1832-6.
20. VESELÁ, Renata, HRUŠÁKOVÁ, Milana, PADRNOS, Jaroslav a kol. *Rodina a rodinné právo: historie, současnost a perspektivy*. 1. vyd. Praha: EUROLEX BOHEMIA s. r. o., 2003. ISBN 80-86432-48-3.
21. ZEZULOVÁ, Dagmar. *Pěstounská péče a adopce*. 1. vyd. Praha: Portál, s. r. o., 2012. ISBN 978-80-262-0065-9.

Seznam elektronických zdrojů

22. Nabídka vzdělávání pěstounů – dle novely Zákona o sociálně právní ochrany dětí. *EDUPOL: Vzdělávací agentura* [online]. Praha: EDUPOL, 2017 [cit. 2017-04-02]. Dostupné z: <http://www.edupol.cz/o-spolecnosti/aktuality/58-nabidka-vzdelavani-pestounu.html>
23. PROCES O 14 KROCÍCH. *PRIDE-CZ* [online]. Brno: OKweby, 2016 [cit. 2017-04-02]. Dostupné z: <http://pride-cz.com/proces-o-14-krocich/>

A Seznam tabulek

Tabulka č 1: Kategorie výzkumu

B Seznam obrázků

Obr. 1: Grafické znázornění ústřední kategorie výzkumu, na kterou přímo navazují kategorie dílčí.

C Seznam zkratk

ČR – Česká republika

DD – dětský domov

NRP – náhradní rodinná péče

OSPOD – orgán sociálně-právní ochrany dětí

OÚORP – obecní úřad obce s rozšířenou působností

PP – pěstounská péče

PPPD – pěstounská péče na přechodnou dobu

SNRP – Středisko náhradní rodinné péče

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 – Motivace pěstounů

Příloha č. 2 – Finanční ohodnocení

Příloha č. 3 – Přístup k náhradnímu rodičovství

Příloha č. 4 – Doporučení zkušených pěstounů novým zájemcům

Příloha č. 5 – Žádost o zařazení do evidence žadatelů

Příloha č. 6 – Dotazník k žádosti o zařazení do evidence žadatelů

Příloha č. 7 – VZOR – Návrh svěření dítěte do pěstounské péče

Příloha č. 1 – Motivace pěstounů

1. KATEGORIE	MOTIVACE PĚSTOUNŮ
Konkretizace	Důvody pěstounů k přijetí dětí do náhradní rodinné péče.
Příklady otázek	<ol style="list-style-type: none"> 1. Co vás jako žadatele vedlo k rozhodnutí vzít si děti do PP? 2. Kdy jste začali uvažovat o převzetí dětí do PP? 3. Jak probíhal proces rozhodování, než jste přistoupili k převzetí dítěte do PP? 4. Proč jste přistoupili k reálnému přijetí dítěte do PP? 5. Jaký byl nejhlavnější důvod k převzetí dítěte do NRP? 6. Jak ovlivnila vaši motivaci víra? 7. Jak motivovat veřejnost, aby se stala pěstouny?
Příklad vět z rozhovorů	<p>1) R1: <i>„Jsmo věřící, a když jsme spolu s manželom chodili, tak jsme z farnosti znali rodiny, které si takto vzaly děti do PP. A jak jsme tak viděli ty naše známé, tak se nám právě zdálo, že bychom taky mohli nějakému dítěti z dětského domova nabídnout to zázemí.“</i></p> <p>R2: <i>„...jsme ale věřící a přirozenou cestou jsme mít miminko nemohli, tak jsme zamítli všechny možnosti asistované reprodukce, a tak jsme se rozhodli pro náhradní rodinnou péči.“</i></p> <p>R3: <i>„Někomu pomoci, o někoho pečovat, změnit zaměstnání.“</i></p> <p>2) R1: <i>„Bylo to už tehdy, kdy jsme s manželom chodili. Takže 25 let, co se známe, jsme o tom uvažovali. Nejdříve jsme plánovali svoje děti, ale rozhodli jsme se hned.“</i></p> <p>R2: <i>„...to bylo v květnu 1995, kdy se ukázalo, že přirozenou biologickou cestou rodinu nezaložíme“. A to bylo 3 roky po svatbě.“</i></p> <p>R3: <i>„V březnu 2012 jsem podala žádost, a to už jsem podala v práci výpověď...“</i></p> <p>3) R1: <i>„Nejdřív se nám narodil syn S. a potom jsme chtěli hned druhé dítě a nešlo to, takže jsme se rozhodli, že už začneme vyřizovat ty papíry...“</i></p> <p>R2: <i>„Trvalo rok a půl, než jsem se rozhodla zajít na sociálku, tak jsem řekla, že chci pěstounku a ne dítě do adopce, protože by to trvalo moc dlouho.“</i></p> <p>R3: <i>„Bylo to velmi rychlé. Brala jsem to jako životní možnost někomu pomoci a tím změnit svoje zaměstnání.“</i></p> <p>4) R1: <i>„Měli jsme pocit, že máme kapacitu na víc dětí a chtěli jsme pomoci nějakému dítěti. Takže jsme si záměrně nepořídili čtyři vlastní, ale máme dvě a dvě.“</i></p>

	<p>R2: „Protože jsme si to vyhodnotili tak, že je to ta nejsprávnější cesta. Že vyřešíme svůj problém i jejich problém.“</p> <p>R3: „Syndrom prázdného vyhořené hnízda je hrozná věc a já jsem nastavená tak, že potřebuju o někoho pečovat... a ta možnost tady byla.“</p> <p>5) R1: „Snaha pomoci potřebnému dítěti a dobře ho připravit do života.“</p> <p>R2: „Pomoc dítěti, které to potřebuje. Už před svatbou jsme plánovali, že jednou svou krásnou rodinu nabídneme dítěti, které ji nemá. To, že jsme nemohli mít svoje biologické děti, naše rozhodnutí jen uspíšilo.“</p> <p>R3: „Dát dětem možnost vyrůstat v normální fungující rodině, a také aby holky věděly, jaké je to být někým milován. Plus samozřejmě změna zaměstnání.“</p> <p>6) R1: „Na základě toho, že jsme věřící a stýkáme se s lidmi z farnosti, z kostela, tak nás namotivovali a nadchli pro tuto „práci“ natolik, že jsme do toho chtěli taky jít.“</p> <p>R2: „Oba jsme věřící, skauti, pracujeme v karmelitánském nakladatelství. Zamítli jsme asistovanou reprodukci a děti z domova jsme si chtěli vzít už před svatbou... a věřili jsme, že výchovou zmůžeme vše.“</p> <p>R3: „To nijak. Nejsem věřící, takže to nemělo vliv na nic.“</p> <p>7) R1: „Určitě větším finančním zajištěním a vhodnou reklamou, třeba příběhy pěstounských rodin.“</p> <p>R2: „Pozitivní vzory, více mluvit pěstounech, kteří mají v pěstounské péči například „jen“ jedno dítě, aby bylo vidět, že to zvládne i obyčejný smrtelník.“</p> <p>R3: „Větší finanční ohodnocení.“</p>
--	--

Příloha č. 2 – Finanční ohodnocení

2. KATEGORIE	FINANČNÍ OHODNOCENÍ
Konkretizace	Vliv výše dávek pro přijetí dětí pěstouny do PP.
Příklady otázek	<ol style="list-style-type: none"> 1. Jak vnímáte finanční ohodnocení pěstounů? 2. Záleželo vám na dávkách pěstounské péče? 3. Šli byste do pěstounské péče znovu za podmínek, že by byly dávky o polovinu nižší, než jsou dávky stávající?
Příklady vět z rozhovorů	1) R1: „Já pobírám zvláštní odměnu pěstouna, takže dostatečně pokrývá mé potřeby a umožňuje mi být doma s dětmi a věnovat se jim.“

	<p>R2: „Dnes už dobré, dříve ty peníze byly velmi symbolické. Musím říct, že možnost být doma bez finančních potíží je ku prospěchu věci.“</p> <p>R3: „Nedoceněné.“</p> <p>2) R1: „Ne, peníze nebyly důležité, muž dobře vydělává. I když nás zajímalo, jak to bude s A., jelikož pro její znevýhodnění potřebuje docela dost financí.“</p> <p>R2: „Peníze v době, kdy jsme začínali, byly oproti dnešním penězům symbolické.“</p> <p>R3: „Ne, byli jsme finančně zabezpečeni, měli jsme něco našetřeno. Neinvestovali jsme to do vlastního syna, ale pro „cizí“ děti, abychom mohli nějak fungovat.“</p> <p>3) R1: „Děti jsme si brali s odměnou pěstouna asi 3.500,- Kč, která se nehodnotila jako plat a nepočítala na důchod. Takže ano.“</p> <p>R2: „Když to vezmu, kolik peněz jsme měli na začátku, tak ve světle této skutečnosti by i půlka současné odměny byla bezva.“</p> <p>R3: „To asi ne, finančně bychom to nezvládli, bohužel manžel je invalidní...on mi nepřinese 50 tisíc, abychom mohli fungovat. Do takového rizika bych nešla, že děti nezajistím.“</p>
--	--

Příloha č. 3 – Přístup k náhradnímu rodičovství

3. KATEGORIE	PŘÍSTUP K NÁHRADNÍMU RODIČOVSTVÍ
Konkretizace	Postoje, které pěstouni k přijetí dětí do náhradní rodinné péče zaujímal.
Příklady otázek	<ol style="list-style-type: none"> 1. Jaké byly vaše představy o přijatém dítěti? 2. Na koho jste se obrátili jako první, když jste problematiku PP chtěli řešit? 3. Hovořili jste se svým záměrem se širší rodinou, či blízkými lidmi? 4. Jaký postoj vaši blízcí k přijetí dítěte zaujímal? 5. Co jste jako pěstouni mohli přijatým dětem nabídnout? 6. Jaký výchovný postoj jste se k dětem rozhodli zaujmout? 7. Co jste výchovou dětí chtěli dokázat? 8. Jak byste zhodnotili všechny fáze přijímacího procesu dítěte do PP? 9. Čeho jste se při přijetí dětí obávali?

	<p>10. Jaké byly vaše představy o PP?</p> <p>11. Jak se liší realita od původního očekávání?</p>
<p>Příklady vět z rozhovorů</p>	<p>1) R1: „<i>Tmavého dítěte jsme se báli, ale jinak nám to bylo asi jedno. Nemocného dítěte jsme se nebáli.</i>“</p> <p>R2: „<i>...věděla jsem, že nemusím mít žádné modrooké blondáté miminko. Chtěla jsem dítě, a to co nejdřív.</i>“</p> <p>R3: „<i>Já jsem holky znala z domova a už předtím k nám chodily, takže jsme od nich žádné zázraky neočekávali.</i>“</p> <p>2) R1“ „<i>Měli jsme informace od známých, co měli takto děti v pěstounské péči. A líbilo se nám to. No a taky jsme čerpali z internetu.</i>“</p> <p>R2: „<i>Na naši známou, která má v pěstounské péči 6 dětí a je samoživitelka. Ta nám řekla, že musíme dát žádost na sociálku a že si máme vzít alespoň jedno dítě bílé, abychom věděli, co je to mít dítě normální. Ale to normální dítě nemáme.</i>“</p> <p>R3: „<i>Můžu vám říct, že mně v téhle věci, co a jak udělat, pomohla sociální pracovnice v Brodě... Měla zkušenosti, ona měla holky na starosti. Ta mi hodně pomohla.</i>“</p> <p>3) R1: „<i>Jo, dokonce si pamatuju, že nám to dali za úkol. Při nějakých těch formulářích jsme měli za úkol to říct všem tady těm babičkám, dědečkům, všem blízkým příbuzným.</i>“</p> <p>R2: „<i>Oznámili jsme jim to, neptali jsme se. Ale věděli jsme, že nás podpoří.</i>“</p> <p>R3: „<i>Se synem.</i>“</p> <p>4) R1: „<i>Docela v pohodě. Tím, že jsme měli hodně věřících lidí kolem sebe, spíš to obdivovali nebo podporovali nás, těšili se, Jediný, s kým jsme měli trošku problém, byl manželův otec, ten to nějak nemohl zkousnout. Byl hodně proti. Pořád zdůrazňoval ty cizí geny... toho jsme těžce přesvědčovali.</i>“</p> <p>R2: „<i>Kladný. Ani moje, ani manželova sestra nemá své vlastní děti, obě mají děti osvojené, ale šli do toho až po nás. Takže my jsme takoví průkopníci.</i>“</p> <p>R3: „<i>První reakce byla negativní. To byla reakce, jakože do čeho se pouštíme, co máme před sebou na x let... syn nám přál volnost, cestování. Byli jsme finančně nezávislí, mohli jsme si dovolit cokoliv. Ale časem změnil názor. Řekla bych, že spolu vychází skoro jako sourozenci, ač by mohl být jejich táta.</i>“</p> <p>5) R1: „<i>Sourozenci jsou hodně velký bonus, že je táhli a věnovali se jim. V tom ústavu je moc neučili...</i>“</p>

R2: „Všechno to, co bychom byli schopni nabídnout biologickým dětem. A to jim také nabízíme. Rodinu, zázemí, lásku.“

R3: „Všechno, co potřebovali. Domov, lásku, pochopení, zázemí.“

6) R1: „Být hodný, ale určitě dbát na důslednost, a taky je potřeba jakéhosi dodržování pravidel a mít režim.“

R2: „Já jsem zastáncem toho, že po zlém to nejde. Vždycky musí jeden ustoupit. Malé děti šlapou mámě po sukni, velké po srdci. Takže asi demokracie.“

R3: „U nás musí být režim a přísnost. Víím, že jsem pro holky velká autorita. Slevit se dá vždycky, huř se přitvrzuje. V první řadě povinnosti, potom zábava. Jsem nekompromisní, a to se mi mockrát zúročilo.“

7) R1: „Aby byly věřící, to je pro mě základ, velká podpora v životě.“

R2: „Chtěla bych, aby byly dobří lidé, spokojení.“

R3: „Aby byly samostatné. A také vyžadují ve vztahu důvěru.“

8) R1: „Byly užitečné. Každému to na začátku připadá, že se to přehání s tím množstvím papírů, školení a tak. Ale zpětně hodnotím, že důležité to bylo a jsme za to rádi.“

R2: „I když tam byly těžké chvíle, tak je to pořád správné. Protože kdo to nedá, tak to nedá ani z dlouhodobého hlediska.“

R3: „V pohodě. My jsme s tím moc nějakých problémů neměli.“

9) R1: „Asi toho narušení soukromí, a taky adaptačního období, toho jsme se báli.“

R2: „Sebe sama.“

R3: „Možná té genetiky dětí a rodičů jako takových.“

10) R1: „Těšili jsme se, že pro ně naše děti budou takovými tahouny. Chtěli jsme mít první svoje děti... věděli jsme, že není dobré se vyloženě upnout jenom na ty přijaté děti.“

R2: „S manželem jsme si říkali, že se máme rádi a že chceme vychovávat děti, dát jim rodinu a mít se o koho starat. Nic jiného jsme v tu chvíli nechtěli.“

R3: „Já jsem holky znala z domova, věděli jsme, o co přijdeme... Dvě děti jsou dvě děti, takže jsme si to nějak dovedli představit.“

11) R1: „U nás docela ano. Biologičtí rodiče neprojevují žádný zájem a výchovné obtíže a odlišnosti dětí jsme předpokládali už předem.“

R2: „Realita překonala všechna očekávání. Člověk musí svoje očekávání postupně měnit. Vííme, že musíme být spokojení s tím, že to jde aspoň tak, jak to jde. Ty nůžky se čím dál víc rozvírají. Mysleli jsme si, že když

	<p><i>dáme dětem dobrou a spořádanou rodinu, slušné kamarády, tak že budou taky takové. Ale bohužel to tak není. “</i></p> <p><i>R3: „Očekávali jsme, že to bude horší, i když i tak je to náročné. Ale obě holky se změnilly k lepšímu a za to jsme rádi. “</i></p>
--	--

Příloha č. 4 – Doporučení zkušených pěstounů novým zájemcům

4. KATEGORIE	DOPORUČENÍ ZKUŠENÝCH PĚSTOUNŮ NOVÝM ZÁJEMCŮM
Konkretizace	Rady stávajících pěstounů novým uchazečům o PP.
Příklady otázek	<ol style="list-style-type: none"> 1. Jaká je podle vás rodina, která má potenciál vzít si dítě do PP? 2. Jaké povahy by měl být člověk, který se chce stát pěstounem? 3. Jakou by měl pěstoun zastávat pro přijaté dítě roli? 4. Jak hodnotíte zkušenost s výchovou vlastních dětí, pomohla vám ve výkonu PP? 5. Co může pěstouny při výkonu PP zaskočit? 6. Co byste doporučili budoucím uchazečům o PP? 7. Proč by se veřejnost neměla bát stát se pěstouny? 8. Chtěli byste ještě něco k celému tématu dodat?
Příklady vět z rozhovorů	<p>1) R1: <i>„Pokud možno s vlastními dětmi. Aby rodiče měli uspokojenou potřebu rodičovství a nějaké zkušenosti s emočně vyrovnaným dítětem. Maminka by neměla považovat za důležitou pracovní kariéru a alespoň zpočátku se maximálně věnovat přijatým dětem. “</i></p> <p>R2: <i>„Ta, která neřeší primárně nějaký svůj problém, ale chce pomoci dítěti. Nestačí však být ochotná, musí být i schopná. “</i></p> <p>R3: <i>„Finančně zabezpečená, oba dva pozitivně naladěni ve vztahu k dětem. Měli by mít za sebou výchovu vlastních dětí. Mít pro děti dostatek času, trpělivosti, energie. Nedělat to jen tak, tu práci, mít pro ni motivaci. Pokud tam není, tak je to špatné, člověk to nemůže dělat jen tak. “</i></p> <p>2) R1: <i>„Určitě trpělivý, tolerantní, otevřený, schopný obhájit se před okolím. Být důsledný ve výchově, mít reálné nároky na děti, a hlavně mít nadhled a smysl pro humor. Nám velmi pomáhá víra a ujasnění morální hodnoty. “</i></p>

R2: „Být tolerantní, trpělivý, mít pozitivní přístup k životu i k lidem a mít manželství, které přežije všechno. Také je potřeba mít podporu v širší rodině a být pevně zakotvený ve víře.“

R3: „Laskavý, ochotný, obětavý, trpělivý, s pevným zdravím, mít znalost z psychologie, pedagogiky, a také by měl pěstoun počítat s tím, že přijde o veškerý soukromý život.“

3) R1: „V dlouhodobé péči určitě rodiče. Ale poučeného, důsledného, využívajícího odbornou pomoc v případě potřeby“.

R2: „Rodiče. Být dobrým rodičem.“

R3: „Být profesionál, ale především rodič.“

4) R1: „Ano, jenom je to větší zodpovědnost teď. Musím se věnovat postiženému dítěti a s tím jsem zkušenost neměla.“

R2: „Nemám zkušenost.“

R3: „Samozřejmě, ale zodpovědnost vůči těmto dětem je úplně jiná. Dřív jsme všechno vnímali jinak, byli jsme mladší. Teď je tu navíc ten právní aspekt, že kdyby mně děcko vlítlo pod auto, tak to asi těžko obhájím.“

5) R1: „Zdlouhavost přípravy, úředních rozhodnutí, soudů. Následky citové deprivace dětí, zlozvyky, testování hranic.“

R2: „Všechno je jinak, než jsme si doufali, snili. Ale moje krédo je: Doufat v nejlepší, připravit se na nejhorší a za všech okolností mít rád.“

R3: „Finance, pořád nějaké investice do dětí.“

6) R1: „Pevné nervy, protože ty přípravy jsou důležité. Každý má ty představy na začátku takové naivní, i my je měly. Ale pokud tam jde člověk s naivními představami, tak hned na začátku tím sítem propadne, odradí ho to a neprojde. A opravdu jenom ti stateční, co ty přípravy vydrží a projdou všechno, jsou ty odolné osobnosti, které zvládnou ty těžkosti té péče. Není to fakt jednoduché.“

R2: „Dobře zvážit své předpoklady, nemít vysoká očekávání, a postavit se k tomu jako ke službě.“

R3: „Aby si uvědomili, na jakou dobu to je. Že to není na rok, je to na hrozně dlouhou dobu. Že přijdou omezení, ztráta soukromí, přátel, všechno se opotřebovává, pořád něco kupujete nebo vyměňujete... a že ty děti nejde jenom tak vyhodit z domu jako nějakou věc. Chce to nervy, ale stojí to za to.“

7) R1: „Já osobně si myslím, že žádné geny nic nezaručí. I když romské dítě bych si netroufla, tam je to, myslím si, trochu jinak. Ale jinak normálně světlé dítě, tam bych se nebála. Kdo chce někomu pomoci změnit život a sám ho mít plně naplněný, tak bych do toho šla.“

R2: „Je to smysluplné, a to do té doby, než nebude mít každé dítě své doma. Takže jestliže mám pocit, že děti v dětských domovech se chovají nějak a měly by se chovat jinak, tak nehudrovat, ale něco pro to udělat.“

<p>R3: „Protože je teď nedostatek pěstounů. Všichni to dělají kvůli penězům. Ale pěstounem by se měl stát ten, kdo chce pomoci dětem žít v rodině. Dělat to s láskou, srdcem a rozumem. Jinak to nejde. Nemůže to být výdělečný podnik...“</p> <p>8) R1: „Aby se lidi nebáli! Kdybych se měla ve dvaceti znovu rozhodovat, tak bych do toho šla znova.“</p> <p>R2: „První zákon matky Murphyové. Doufej v nejlepší, připrav se na nejhorší, za všech okolností měj rád“. Jenom je problém, že člověk neví, co je to nejhorší, na co se má připravit.“</p> <p>R3: „Já si myslím, že když by se někdo chtěl stát pěstounem, tak ať se na nějakou dobu nastěhuje do domova a vidí, jak se tam s dětmi zachází a pak ať jde do nějaké dobře fungující pěstounské rodiny a ať to srovná, kde je dětem dobře.“</p>
--

(Zdroj: vlastní výzkum)

Příloha č. 5 – Žádost o zařazení do evidence žadatelů (dostupné z:
http://www.mpsv.cz/files/clanky/14259/zadost_zarazeni_210113.pdf)

Tiskopis prosím vyplňte čitelně

podací razítko

Žádost o zařazení do evidence žadatelů vhodných stát se osvojiteli / pěstouny / pěstouny na přechodnou dobu

I. Žadatelka:

Příjmení:		Jméno ¹⁾ :	
Rodné příjmení ²⁾ :		Titul před jménem: za jménem:	
Rodné číslo ³⁾ :		Datum narození:	
Místo trvalého pobytu:	Obec:	Část obce:	Č. p. ⁴⁾ :
	Ulice:	Č. orient.:	PSČ:
Cizinec - adresa pobytu:	Obec:	Část obce:	Č. p. ⁴⁾ :
	Ulice:	Č. orient.:	PSČ:
Rodinný stav:	Telefon:	E-mail:	

II. Žadatel:

Příjmení:		Jméno ¹⁾ :	
Rodné příjmení ²⁾ :		Titul před jménem: za jménem:	
Rodné číslo ³⁾ :		Datum narození:	
Místo trvalého pobytu:	Obec:	Část obce:	Č. p. ⁴⁾ :
	Ulice:	Č. orient.:	PSČ:
Cizinec - adresa pobytu:	Obec:	Část obce:	Č. p. ⁴⁾ :
	Ulice:	Č. orient.:	PSČ:
Rodinný stav:	Telefon:	E-mail:	

Žádám o zařazení do evidence žadatelů vhodných stát se osvojiteli / pěstouny / pěstouny na přechodnou dobu¹⁾, v souladu s příslušnými ustanoveními zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.

V případě osvojení, pokud krajský úřad nezprostředkuje osvojení do 3 let ode dne nabytí právní moci rozhodnutí o zařazení do evidence žadatelů, **souhlasím – nesouhlasím²⁾** s tím, aby tato žádost byla postoupena Úřadu pro mezinárodněprávní ochranu dětí za účelem zařazení do evidence pro zprostředkování osvojení dětí z ciziny.

Žádám výlučně o osvojení z ciziny. Ano – Ne³⁾

¹⁾ Uveďte všechna jména osoby.

²⁾ Kolonku **Rodné příjmení** vyplňte pouze v případě, že se liší od příjmení.

³⁾ Cizinci, pokud nemají v ČR přiděleno rodné číslo, uvedou v kolonce **Rodné číslo** v ČR datum narození ve tvaru den, měsíc, rok.

⁴⁾ Pokud je místo čísla popsaného přiděleno číslo evidenční, uveďte před číslem písmeno E.

⁷⁾ Nehodící se škrtněte.

Příloha č. 6 – Dotazník k žádosti o zařazení do evidence žadatelů (dostupné z:
http://www.mpsv.cz/files/clanky/15308/dotaznik_NRP.pdf)

Dotazník k žádosti o zařazení do evidence žadatelů
vhodných stát se osvojiteli / pěstouny / pěstouny na přechodnou dobu

ČÁST A– ÚDAJE O ŽADATELI/ŽADATELCE

I. <u>OSOBNÍ ÚDAJE ŽADATELE/KY</u>	
Jméno a příjmení: Datum narození:	Rodné příjmení:
Státní příslušnost:	Národnost: Náboženské vyznání:
Jazyk/y používané v domácnosti:	
Kontaktní údaje (pokud se liší od údajů uvedených v žádosti):	
Adresa:	Pobyt na adrese od:
Telefon:	E-mail:
II. <u>VZDĚLÁNÍ (uveďte název školy, vyučení, odborné zkoušky)</u>	
☐ základní	
☐ vyučen – obor:	
☐ středoškolské:	
☐ vyšší odborné:	
☐ vysokoškolské:	
Jiné odborné zkoušky:	
III. <u>ZAMĚSTNÁNÍ (uveďte název zaměstnavatele a Vaše postavení v zaměstnání max. 5 let zpět, pracovní dobu, vzdálenost od místa bydliště)</u>	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
IV. <u>ZÁJMY</u>	
.....	
.....	
.....	
.....	

V. ZKUŠENOSTI S PÉČÍ O DĚTI

Věnoval/a jste se péči o děti
- v rámci výkonu zaměstnání? ano ne

Kde a jak:

.....
.....
.....
.....

- v rámci dobrovolné činnosti? ano ne

Kde a jak:

.....
.....
.....
.....

- jinde? ano ne

Kde a jak:

.....
.....
.....
.....

VI. ZDRAVOTNÍ STAV

Léčíte se s nějakým onemocněním? ano ne

Jakým:

.....
.....

Máte nějaké zdravotní obtíže a omezení (alergie, astma...)?

ano ne

Jaké:

.....
.....

Užíváte trvale léky?:

ano ne

Jaké:

.....

Docházíte k odbornému lékaři ano; jaké odbornosti ne

ZDRAVOTNÍ STAV

Vyskytlo se ve Vaší rodině (rodiče, sourozenci, děti) nějaké dědičné nebo závažné onemocnění?

ano ne

Jaké:

Jaká závažnější onemocnění jste prodělal/a Vy?:

.....

Utrpěl/a jste nějaký závažný úraz?:

ano ne

Kdy a jaký:

Zůstaly Vám nějaké následky?:

ano ne

Jaké:

Byl/a jste někdy hospitalizován/a pro duševní onemocnění?

ano ne

S jakým onemocněním:

.....

Byl/a jste vyšetřen/a nebo ambulantně léčen/a u neurologa, psychiatra či psychologa?

ano ne

S jakým onemocněním:

.....

Pobíráte plný nebo částečný invalidní důchod?:

ČID ID ne

Dg.:

.....

Léčil/a jste se s nějakou závislostí (drogovou, alkoholovou, hráčskou, jinou): ano ne

Kdy a s čím:

.....

.....

Cítíte se z Vašeho pohledu zdráv/a?

ano

ne – proč:

VII. RODIČE

Matka:

Jméno a příjmení:

Datum narození:

Zemřela v roce:

Příčina úmrtí:

Otec:

Jméno a příjmení:

Datum narození:

Zemřel v roce:

Příčina úmrtí:.....

Sourozenci:

ano

Kolik:

Kolikátý/á jste v pořadí:

ne

Věk, pohlaví:

VIII. PARTNERSKÝ VZTAH

Manžel/ka, partner/ka

Jméno a příjmení:

Rodné příjmení:

Datum narození:

Datum uzavření sňatku:

Délka známosti před sňatkem:

Délka společného soužití před sňatkem:

Pořadí manželství:

Jste rozvedený/á:

Kolikrát:

V roce:

Kdo podával návrh na rozvod?

vy

bývalý/á manžel/ka

Důvod:

Děti z předchozích manželství:

ano

Kolik:

ne

Jste s dětmi v kontaktu?

ano

Jak často:

ne

ČÁST B – ÚDAJE O DĚTECH (vyplní žadatelé společně)

DĚTI i dospělě žijící mimo rodinu

Jméno a příjmení:

Datum narození:

Bydliště:

- dítě ze současného vztahu dítě partnera dítě partnerky
 osvojené v roce v jiné formě náhradní rodinné péče od roku

V případě, že s vámi dítě již nežije, kdy odešlo?

Kam?

Zdravotní stav:

- dobrý jiný (postížení, odborné lékařské kontroly, atd.)

Jméno a příjmení:

Datum narození:

Bydliště:

- dítě ze současného vztahu dítě partnera dítě partnerky
 osvojené v roce v jiné formě náhradní rodinné péče od roku

V případě, že s vámi dítě již nežije, kdy odešlo?

Kam?

Zdravotní stav:

- dobrý jiný (postížení, odborné lékařské kontroly, atd.)

Jméno a příjmení:

Datum narození:

Bydliště:

- dítě ze současného vztahu dítě partnera dítě partnerky
 osvojené v roce v jiné formě náhradní rodinné péče od roku

V případě, že s vámi dítě již nežije, kdy odešlo?

Kam?

Zdravotní stav:

- dobrý jiný (postížení, odborné lékařské kontroly, atd.)

Jméno a příjmení:

Datum narození:

Bydliště:

- dítě ze současného vztahu dítě partnera dítě partnerky
 osvojené v roce v jiné formě náhradní rodinné péče od roku

V případě, že s vámi dítě již nežije, kdy odešlo?

Kam?

Zdravotní stav:

- dobrý jiný (postížení, odborné lékařské kontroly, atd.)

ČÁST C – ÚDAJE O DOMÁCNOSTI (vyplní žadatelé společně)

I. BYTOVÉ POMĚRY

Žijete v: rodinném domě v bytě

o velikosti (uvedte rozlohu i počet místností):

Dům/byt, ve kterém žijete? je ve Vašem osobním vlastnictví
 užíváte na základě nájemní smlouvy
 užíváte na základě podnájemní smlouvy
 užíváte na základě jiného oprávnění, jakého?
.....

Máte zahradu? ano ne

Máte nějaké domácí zvíře? ano Jaké?
 ne

Bude mít přijaté dítě/děti vlastní pokoj? ano ne

Žije s Vaší rodinou (kromě dětí uvedených v další části) někdo ve společné domácnosti (kdo, proč, jak dlouho, jak se účastní Vašeho společného života..)?

.....
.....
.....

II. LOKALITA

Jak byste charakterizovali lokalitu, ve které žijete? (samota, vesnice, historické centrum města, klidná vilová čtvrť apod.)

.....
.....
.....

Občanská vybavenost:
Dostupnost mateřské školy:

.....
.....

Dostupnost základní školy:

.....
.....

Dostupnost dětského lékaře:

.....
.....

III. FINANČNÍ SITUACE

Příjmy pravidelné:

- ano ve výši:
 ne

Příjmy nepravidelné, občasně:

- ano ve výši (obvykle za rok):
 ne

Dávky státní sociální podpory (rodičovský příspěvek, přídavek na dítě aj.):

- ano ve výši:

Jaké:

- ne

Dávky pěstounské péče - odměna pěstouna

- ano odměna pěstouna ve výši:
 ne

Dávky sociální péče (dávky pro osoby se zdravotním postižením, dávky pomoci v hmotné nouzi, příspěvek na péči):

- ano ve výši:

Jaké:

- ne

Soudně určená vyživovací povinnost:

Příjem:

- ano ve výši:
 ne

Výdaj:

- ano ve výši:
 ne

Jiná platební povinnost: (úvěry, půjčky, exekuce atd.):

- ano ve výši:

Jaká:

-
 ne

Příloha č. 7 – VZOR – Návrh svěřeni dítěte do pěstounské péče (dostupné z:
http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:yyyAaACeA7wJ:www.nahradnirodina.cz/files/File/Nove_Informace_o_NRP_podklady/VZOR_navrh_na_svereni_PP.docx+&cd=1&hl=cs&ct=clnk&gl=cz)

VZOR – Návrh svěřeni dítěte do pěstounské péče

V dne

Okresnímu (v Praze Obvodnímu) soudu

*Místní příslušnost je dána bydlištěm nezletilé/ho ke dni podání návrhu.
Adresy soudů jsou k dohledání na adrese www.justice.cz*

Navrhovatel: (jméno, příjmení, datum narození, adresa trvalého bydliště)

Nezletilý/á: (jméno, příjmení, datum narození, adresa bydliště)

Matka nezletilé/ho: (jméno, příjmení, datum narození, adresa bydliště)
jsou-li známy

Otec nezletilé/ho: (jméno, příjmení, datum narození, adresa bydliště)
jsou-li známy

**Návrh na svěřeni nezl.
do pěstounské péče**

Trojmo

I.

Navrhovatel by měl uvést všechny rozhodné skutkové okolnosti týkající se výchovy a péče o nezletilého/nezletilou v období před i po podání tohoto návrhu, v rámci těchto oblastí:

- a) popis předcházející výchovy nezletilého – v čí péči se nacházel v době před podáním návrhu (ústav, rodina atd.), zda a na základě jakého rozhodnutí či skutečnosti je ke dni podání návrhu v péči navrhovatelů;
- b) popis vztahů nezletilého k jeho biologickým rodičům a jeho rodině, s uvedením důvodů, pro které je navrhována pěstounská péče (nemožnost či neschopnost rodičů zajistit péči o nezletilého, úmrtí rodičů apod.). Ve stejném rozsahu by měli uvádět i navrhovatelé z rodiny nezletilého nebo osob mu blízkých;
- c) popis vztahu mezi nezletilým a navrhovatelem, jak probíhá péče o nezletilého, zda jsou zvýšené nároky na jeho zdravotní péči apod.;
- d) popis podmínek na straně navrhovatelů k poskytnutí řádné péče o nezletilého – materiální a bytové zajištění navrhovatelů, zkušenosti navrhovatelů s výchovou nezletilých, zkušenosti s pěstounskou péčí či jinými instituty náhradní rodinné péče apod. Z uvedeného by měla vyplývat záruka zajištění řádné péče nezletilému.

Důkaz:

Výslech rodičů

Výslech navrhovatelů

Doklady/příjem, zdravotní zpráva, zpráva sociální pracovnice o poměrech, rozhodnutí o svěřeni do péče atd. – důkazy by měly být navrhovány při vědomí, že soud si musí před rozhodnutím vyžádat zprávu sociálně-právní ochrany dětí o tom, zda ten, kdo se má stát pěstounem, je osobou vhodnou pro výkon péče.

II.

Za dané situace, kdy ze strany rodičů nezletilého nebylo možno zajistit péči o nezletilého a není zde nikdo jiný, kdo by zajistil jeho výchovu, mám/e za to, že zájem nezletilého vyžaduje svěřeni do mé/společné pěstounské péče, přičemž jsem/jsem přesvědčen/a/í, že jsem/jsem schopen/a/í poskytnout záruku řádné výchovy nezletilého.

III.

S ohledem na shora uvedené navrhuji/navrhujeme, aby soud vydal tento rozsudek:

Nezletilý, nar., se svěřuje do společné (jsou-li navrhovatelé manželé) pěstounské péče manželům
(jméno, příjmení, datum narození) a (jméno, příjmení, datum narození).

Tím se mění úprava výchovy nezletilého provedená rozsudkem Okresního/Obvodního soudu v, ze dne:, čj. (pouze v případě předchozího rozhodnutí o ústavní péči či svěřeni dítěte do zařízení).

Navrhovatelé.....

(podpisy nemusejí být úředně ověřené)

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Aneta Bartošová
Katedra:	Ústav pedagogiky a sociálních studií
Vedoucí práce:	Mgr. Pavla Andrysová, Ph.D.
Rok obhajoby:	2017

Název práce:	Motivace pěstounů k přijetí dítěte do náhradní rodinné péče
Název v angličtině:	Foster parents' motivation to take in a child
Anotace práce:	<p>Bakalářská práce se zabývá motivací pěstounů k přijetí dítěte do náhradní rodinné péče. Hlavním cílem práce bylo zjistit, jaké pohnutky vedou žadatele o pěstounskou péči k přijetí dětí do náhradní rodinné péče a jak pěstouni k náhradnímu rodičovství přistupují. Dílčím cílem práce bylo zjistit, co radí zkušení pěstouni uchazečům o náhradní rodinnou péči. Práce je rozdělena na část teoretickou a část empirickou. Teoretická část je rozdělena do tří kapitol, které popisují jednotlivé formy náhradní rodinné péče, motivaci pěstounů a proces zprostředkování pěstounské péče. V empirické části práce jsou analyzovány odpovědi jednotlivých respondentů na otázky týkající se motivace pěstounů, finančního ohodnocení pěstounů, přístupu pěstounů k náhradnímu rodičovství a dále rad zkušených pěstounů, které by poskytli novým zájemcům o pěstounskou péči.</p>
Klíčová slova:	náhradní rodinná péče, pěstounská péče, osobnost pěstouna, motivace

Anotace v angličtině:	The thesis deals with foster parents' motivation to take in a child. The main goal is defining the reasons that make an aspiring foster parent want to take in a child and describing foster parents' attitude towards foster care. Other goal is to learn what advice experienced foster parents have for aspiring foster parents. The thesis is divided into a theoretic part and an empiric part. The theoretic part is then subdivided into three chapters describing types of foster care, foster parents' motivations and the foster care legal process. The empiric part analyzes survey respondents' answers to questions about their motivations, financial compensation, attitude towards foster care and advice from experienced foster parents to aspiring foster parents.
Klíčová slova v angličtině:	custody, foster care, foster parent characteristics, motivation
Přílohy vázané v práci:	<p>Seznam příloh</p> <p>Příloha č. 1 – Motivace pěstounů</p> <p>Příloha č. 2 – Finanční ohodnocení</p> <p>Příloha č. 3 – Přístup k náhradnímu rodičovství</p> <p>Příloha č. 4 – Doporučení zkušených pěstounů novým zájemcům</p> <p>Příloha č. 5 – Žádost o zařazení do evidence žadatelů</p> <p>Příloha č. 6 – Dotazník k žádosti o zařazení do evidence žadatelů</p> <p>Příloha č. 7 – VZOR – Návrh svěření dítěte do pěstounské péče</p>
Rozsah práce:	52 s.
Jazyk práce:	Český jazyk